

Mézeskalács Körzeti Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde
Börcsi Pitypang Napközi Otthonos Tagóvoda
Ikrényi Napsugár Napközi Otthonos Tagóvoda

OM: 030370

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Hatályos:

2024.09.01.-től

Készítette (Nevelőtestület névsora)

Saját, helyi Pedagógiai Programunk létrehozásában részt vett:

Szabóné Nagy Erika, Gyurós Lilla, Sinkóné Meszlényi Ildikó, Stumpfel Károlyné, Nagy Melinda, Polgár Edit, Ladocsiné Csehi Szilvia, Kovácsné Élő Anna Rita, Ráczné Horváth Tünde, Farkasné Kovács Andrea, Fodorné Németh Anikó, Horváth Lászlóné, Szakályné Takács Edina, Németh Györgyné, Győry Sándorné óvodapedagógusok

A Pedagógiai Program 2016-os felülvizsgálatában és módosításában részt vett:

Stumpfel Károlyné, Gyurós Lilla, Szabóné Nagy Erika, Nagyné Szekeres Márta, Polgár Edit

A Pedagógiai Program 2017-es felülvizsgálatában és módosításában részt vett:

Szabóné Nagy Erika, Molnár-Puter Hanna

A Pedagógiai Program 2019-es felülvizsgálatában és módosításában részt vett:

Szabóné Nagy Erika, Farkasné Kovács Andrea, Kovácsné Élő Anna Rita, Sinkóné Meszlényi Ildikó, Nagyné Szekeres Márta

A Pedagógiai Program 2021-es felülvizsgálatában és módosításában részt vett:

Szabóné Nagy Erika, Sinkóné Meszlényi Ildikó, Nagyné Szekeres Márta

A Pedagógiai Program 2024-es felülvizsgálatában és módosításában részt vett:

Bakos Mária, Balogh Eszter, Bériné Aradi Borbála, Bernád Ágnes, Bukta Zsófia, Csepin Lilla, Fodorné Németh Anikó, Kovácsné Élő Anna Rita Kugliné Haszonits Barbara, Lázsár Barbara,

Molnár-Puter Hanna, Nagyné Szekeres Márta, Németh Attiláné, Sinkóné Meszlényi Ildikó,
Stumpfel Károlyné, Szabóné Nagy Erika, Szili-Brányi Karolina, Vincze Veronika

A pedagógiai program

Bevezető

A gyermekek nevelését helyi pedagógiai program szerint 2010. szeptember 01. óta végezzük, az óvodai nevelés országos alapprogramban meghatározott általános feladatokkal, célkitűzésekkel összhangban.

Az óvodai nevelés országos alapprogram módosítása, illetve az intézményben történt szervezeti változások késztették nevelőtestületünket arra, hogy három telephelyen működő óvodáink közös program alapján végezzék nevelőmunkájukat.

Megújulásra kész pedagógus kollektívánk az intézmények arculatát megrajzolva korábban is eredményes munkát végzett a művészeti nevelés, a természet közeli életmód és a néphagyományörzés lehetőségeit bemutató programjával, azonban a változtatás időszerűvé vált.

Intézményünk helyi pedagógiai programja a bevezetés óta kiteljesedett, egyéni színekkel gazdagodott. A gyakorlatban bevált pedagógiai módszerekkel, eszközökkel és eljárásokkal eredményes munkát végeztünk. Óvodásaink megnyugtatóan fejlődtek, jól érezték magukat az óvodában, ezt a partneri visszajelzések is igazolták.

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, aki a feltételek biztosításával lehetővé tették, hogy színvonalas nevelőmunkát végezzünk.

Az óvoda neve, címe:

Mézeskalács Körzeti Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde

Címe: 9151 Abda, Szt. Imre u. 2. Tel: 96/350-349

E-mail: ovoda@abda.hu

Tagóvodák:

Mézeskalács Óvoda és Bölcsőde Börcsi Pitypang Napközi Otthonos Tagóvodája

Címe: 9152 Börcs, Erzsébet tér 4/a Tel: 96/553-244

E-mail: kispitypangok@gmail.com

Mézeskalács Óvoda és Bölcsőde Ikrényi Napsugár Napközi Otthonos Tagóvodája

Címe: 9141 Ikrény, Széchenyi u. 15. Tel: 96/830-822

E-mail: ovoda@ikreny.hu

Intézmény OM - azonosítója: 030370	Főigazgató: Nagyné Szekeres Márta
Legitimációs eljárás	
...../2024. határozatszámon elfogadta: Stumpfel Károlyné <i>nevelőtestület nevében</i>	Véleménynyilvánítók: Kovács Erika <i>szülők közössége nevében</i>
...../2024. határozatszámon jóváhagyta: <i>főigazgató aláírás</i>	Egyetértését kinyilvánította/ellenőrizte: <i>fenntartó nevében</i>
Ph.	
A dokumentum jellege: nyilvános Megtalálható: www. mezeskalacs-ovoda.hu	Érvényes: A kihirdetés napjától 2024.09.01. visszavonásig
Iktatószám:	

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2023. évi LII. Törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- 137/2018.(VII.25.) Korm. rendelet

Úgy gondoljuk, hogy a jövőben lehetőségünk lesz mindazokat a tapasztalatokat, gyakorlatot, elképzelést papírra vetni, amelyekkel az elmúlt években foglalkoztunk, és amelyet egész nevelőtestületünk sajátjának érez. Hagyományainkat a gyermekek mindennapi tevékenységébe építettük be, együtt készülünk az ünnepekre, jeles napokra. Valljuk, hogy a kisgyermekek nevelése során a felfedezés, a tevékenység örömét kell átéreztetni, lehetővé kell tenni a saját élményű tanulást – mindezt érdeklődő, megerősítő, megértő, elfogadó felnőttek segítségével. Arra törekszünk, hogy a gyermek – nap, mint nap – átélje a felfedezés, az „én csináltam” örömét.

A törvény jogot, kötelezettséget és lehetőséget ad a program felülvizsgálatára és módosítására. Kötelezően a törvényi változtatások követését írja elő. Feladatunk a Pedagógiai Program bevalásának átgondolása, a szükséges területek módosítása. A program áttekintése során módosítottuk azokat a területeket, ahol a programhoz viszonyítva változás történt. A felülvizsgálat során kiegészítést, tevékenység megvalósulást és módosítást végeztünk.

Úgy érezzük, hogy a jövőben lehetőségünk lesz mindazokat a tapasztalatokat, gyakorlatot, elképzelést megvalósítani, amelyekkel az elmúlt években foglalkoztunk, és amelynek bevalását felülvizsgáltuk. Hagyományainkat a gyermekek mindennapi tevékenységébe beépítettük, együtt készültünk az ünnepekre, jeles napokra.

Nevelőtestületünk színes, újításra kész kollektíva, szívesen végez gyűjtőmunkát, vesz részt továbbképzéseken és önképzésen.

Közösségünk a **tevékenységközpontú óvodai nevelést** vallja magáénak. Szándékunkat a program egységbe fogja, eddigi tapasztalatainkat, és jövőbeli terveinket is magában foglalja.

Az intézmény jogi státusza, adatai

Az óvoda neve:

Mézeskalács Körzeti Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde

Székhelye: 9151 Abda, Szt. Imre u. 2.

Tel.: +36/96/350-349

E-mail: ovoda@abda.hu

Az intézmény típusa: körzeti óvoda

Az óvoda neve:

Mézeskalács Óvoda és Bölcsőde Börcsi Pitypang Napközi Otthonos Tagóvodája

Székhelye: 9152 Börcs, Erzsébet tér 4/a

Telefon: +36/96/553-244

E-mail: kispitypangok@gmail.com

Az intézmény típusa: tagintézmény

Az óvoda neve:

Mézeskalács Óvoda és Bölcsőde Ikrényi Napsugár Napközi Otthonos Tagóvodája

Székhelye: 9141 Ikrény, Széchenyi u. 15.

Telefonszáma: +36/96/ 830-822

E.mail: ovoda@ikreny.hu

Az intézmény típusa: tagintézmény

Az intézmény OM azonosítója: 030370

Az intézmények működési területe:

Abda, Börcs, Ikrény községek közigazgatási területe

Az óvoda befogadóképessége: Abda: 125 fő

Börcs: 50 fő

Ikrény: 75 fő

Az óvodák felügyeleti szerve, fenntartója, címe, telefonszáma:

Rábca Menti Községek Önkormányzatainak Köznevelési Intézményfenntartó Társulás
9151 Abda Szent István utca 3.

Tel: 96/553-233

Az óvodai csoportok száma: **Abda:** 5 csoport

Börcs: 2 csoport

Ikrény: 3 csoport

Az alapító okirat dátuma:

Az Alapító Okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövege 2023. december 14. napján kelt és 2024 január 01. napon lépett hatályba.

1. Óvodakép

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói: óvó-védő-, szociális-, nevelő-, személyiségfejlesztő feladat.

Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Cél

Az óvoda célja az óvodások harmonikus, sokoldalú fejlődésének segítése, a gyermeki személyiség kibontakozása az életkori és egyéni sajátosságok és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

A gyermek egyéni fejlettségéhez, igényeihez igazodó differenciált személyiségfejlesztés, hátránykompenzálás, tehetséggondozás, és a tanuláshoz szükséges képességek- és részképességek megalapozása játékban és tevékenységbe ágyazva.

Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése – a rehabilitáció általános célja a sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása, speciális eszközök elfogadtatása, motoros készségek fejlesztése, szociális-, kognitív- és az önellátás készségeinek fejlesztése.

Alapelv

- A gyermek személyiségének tisztelete, bizalom
- Az egyéni készségek, képességek kibontakozásának segítése, fejlesztése, a fejlődés segítése
- A gyermeki szükségletek kielégítése
- Az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazodó műveltség tartalmak közvetítése, a megfelelő személyi- és tárgyi környezet.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása
- Az óvodai nevelés keretén belül a kisebbségi önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének, átörökítésének biztosítása, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének megteremtése
- Innovatív pedagógiai törekvések érvényesítése

A rehabilitáció általános célja a sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása, speciális eszközök elfogadtatása, motoros készségek fejlesztése, szociális-, kognitív- és az önellátás készségeinek fejlesztése.

Az óvodai nevelés feladatai

- A testi-lelki szükségletek kielégítése
- Egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása
- Az értelmi-, anyanyelvi fejlesztés megvalósítása
- A gyermeki személyiség fejlesztése
- A közösségi életre történő felkészítés
- Szociális hátrányok enyhítése
- Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység
- Szülő – gyermek – pedagógus együttműködése
- Egészségnevelési és környezeti nevelés
- Esélyegyenlőség biztosítása

1.1. Helyzetkép óvodáinkról

Abdai Mézeskalács Körzeti Napközi Otthonos Óvoda

Győr közeli község egyetlen óvodája. A lakosság száma mintegy 3600 fő. Az 5 csoporttal működő intézmény 125 gyermek befogadására alkalmas. Az abdai szülők nagy része óvodánkba íratta be gyermekét.

Az óvodaépület 1975 óta működik óvodaként, majd a 80-as években bővítették, a felújítás, korszerűsítés azonban ismét időszerűvé vált.

2010-ben az óvoda teljes felújítása, bővítése, korszerűsítése megtörtént, majd 2012-ben további csoportszoba kialakítása vált szükségessé. Óvodánk így 5 csoportosra bővült. Az épület jól felszerelt, logopédia szoba, tornaszoba, irodák, nevelői szoba és tágas öltöző helyiségek állnak rendelkezésünkre. Az óvoda játszóudvara 2013-ban bővült, játékkészlete folyamatosan gazdagodott.

A gyermekeket vegyes és homogén összetételű csoportokban helyezük el.

A fenntartó biztosítja az alapellátást, felszerelésünket, tárgyi eszközeinket folyamatosan bővíthetjük, korszerűsíthetjük. Ehhez felhasználjuk a költségvetési kereten túl az Abdai Mézeskalács Alapítvány és a II. Rákóczi Ferenc Kulturális Alapítvány, valamint a nyertes pályázataink többletforrásait. Az óvoda 2010 szeptemberéig „Nagy Jenőné: Nevelés a

művészetek eszközeivel” program alapján a művészetekkel való ismerkedést és művészeti tevékenységeket hangsúlyozta. Ez gazdagította gyermekeink személyiségét és minden dolgozó számára értéket közvetített, szemléletet formált.

2009. szeptemberétől a gyermekek napközbeni ellátása egységes óvoda-bölcsőde csoport indításával második életévét betöltött gyermekek nevelésével bővült. Az intézményben 2010. szeptember 20.- ától önálló bölcsőde működik.

Börcsi Pitypang Napközi Otthonos Tagóvoda

2007. szeptember 01-én csatlakozott az intézményhez. A település kb. 1400 főt számlál, a betelepülők száma azonban évről-évre növekszik.

Az óvoda mára már 2 csoportos, nagyon szép természeti környezetben, barátságos, családi légkörrel várja a kisgyermeket. Az épület új, tágas, felszereltsége megfelelő, udvara korszerű fajtátekókkal felszerelt. Tagóvodánkban a nevelőtestület él a természet közelségének, a természet megismerésének lehetőségével. A korábbi program „Hétköznapi varázslatok Freinet-elemekkel” is ezt a szemléletet erősítette.

A csoportszobákra a műhelyszerű elrendezés jellemző. Minden típusú tevékenységhez kisebb-nagyobb kuckót, zugot biztosítunk.

A gyermekeket vegyes csoportokban helyezük el.

A falu önkormányzata biztosítja az alapellátást. Felszerelésünk, tárgyi eszközeink bővítését, korszerűsítését a költségvetési kereten túl a „Börcs Fejlődéséért Alapítvány” és nyertes pályázatok pénzforrásából finanszírozzuk.

Ikrényi Napsugár Napközi Otthonos Tagóvoda

2008. szeptember 01-én csatlakozott az intézményhez. Győrtől mintegy 10 km-re helyezkedik el. Győr közelsége régóta vonzotta a letelepülőket, s az 1950-es évektől sorra épültek a házak. A község lakosainak száma ma már kb. 1900 fő.

2018-ban az óvoda teljes felújítása, bővítése, korszerűsítése megtörtént, amit a gyerekek 2019. februárban vettek birtokba. A 3 csoportos óvoda így 60 férőhelyről 75 férőhelyesre bővült. Az épület jól felszerelt, logopédia szoba, tornaszoba, irodák, nevelői szoba és tágas öltöző helyiségek állnak rendelkezésünkre, a csoportszobákhoz fedett terasz is tartozik. Az óvoda játszóudvara is átalakításra került, játékkészlete folyamatosan gazdagodik.

A gyermekeket homogén összetételű csoportokban helyezük el.

Gondot fordítunk külső környezetünkre, a zöldövezet fejlesztésére, gondozására és megőrzésére.

A gyermekek összetétele, és a családok szociális helyzete nagyon változó. Néhány hátrányos helyzetű gyermekünk van – életkörülményeik nehezek (komfort nélküli otthonok, munkanélküliség, anyagi források hiánya, több gyermek egy családban stb.). Összinté, nyitott kapcsolattartásra törekszünk minden családdal.

Évek óta kiemelten foglalkozunk óvodánkban az együtt kialakított hagyományokkal, jeles napok megünneplésével, a hagyományok őrzésével. Tapasztalatainkat, értékeinket további munkánkban is megjelenítjük.

A fenntartó biztosítja az alapellátást. Felszerelésünk, tárgyi eszközeink bővítését, korszerűsítését a költségvetési kereten túl a „Ikrényi Óvodásokért Közhasznú Alapítvány” és nyertes pályázatok pénzforrásából finanszírozzuk.

1.2. Személyi feltételek

A gyermekekkel főiskolai végzettségű óvodapedagógusok foglalkoznak – a három intézményben összesen: 20 fő, az intézmény élén függetlenített főigazgató áll: 1 fő.

A nevelőmunkát közvetlenül segítő dolgozók száma összesen: 10 fő dajka, 3 fő pedagógiai asszisztens, 1 fő óvodatitkár és 1 fő karbantartó.

óvoda	beosztás	fő összesen	szakképzettség	további szakképzettség
Abda	óvodapedagógus	11	10 felsőfokú 1 középfokú	1 fő fejlesztő óvodapedagógus 3 fő közoktatás vezető 1 fő nyelv-és beszédfejlesztő pedagógus
	pedagógiai asszisztens	1	pedagógiai asszisztens szakképesítés	
	dajka	5	5 dajka szakképesítés	
	karbantartó	1		
Börcs	óvodapedagógus	4	4 felsőfokú	1 fő közoktatás vezető
	pedagógiai asszisztens	1	pedagógiai asszisztens szakképesítés	
	dajka	2	2 dajka szakképesítés	
	óvodapedagógus	6	6 felsőfokú	

Ikrény	pedagógiai asszisztens	1	pedagógiai asszisztens szakképesítés	
	dajka	3	3 fő dajka szakképesítés	
Abda, Börcs, Ikrény	óvodatitkár	1	1 fő közgazdasági közép fokú	

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus modellt, mintát jelent a gyermekek számára, személyisége az elfogadó, segítő, támogató attitűdön alapszik.

Az óvodapedagógus tevékenységét és az óvoda működését segítő, nem pedagógus alkalmazottak munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A vezető feladata, hogy:

- ismerje fel a gátló tényezőket, és küszöbölje ki
- éljen együtt az óvoda mindennapjaival
- keresse meg azokat a lehetőségeket, erőforrásokat, mely az intézmény szakmai munkáját, felszereltségét elősegítik
- oly módon irányítsa a kollektív tevékenységet, hogy kritikái és pozitív megerősítése jelentősen előmozdítsa a haladást, a munkatársak fejlődését, de a hiányosságokat is tárja fel

Az alkalmazotti közösség tagjaitól elvárható feladatok

- ismerjék nevelési elveinket
- aktívan vegyenek részt a csoport életében
- ismerjék a napirendet, a nevelési elveket, a pedagógiai programot
- munkájukat hassa át a gyermekszerepet
- kulturált magatartással-, és beszédmintával segítsék a gyermekek nevelését
- sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában részt vevő szakemberekkel együttműködnek

A pedagógus fontos személyiségjegyei, elvárások

- gyermekszerepet
- empátia
- érthető, pedagógiai céljainak megfelelő kommunikáció
- pedagógiai, pszichológiai felkészültség
- az ismeretek tudatos, tervszerű alkalmazása

- rugalmasság, önálló problémamegoldó képesség
- kreativitás
- reflektív szemlélet
- szakmailag innovatív
- elkötelezettség
- környezettudatos szemlélet
- az együttműködés, együtt dolgozás képessége
- kompromisszumkészség
- konstruktív vitapartner
- a család segítésére való készség, segítő, támogató attitűd
- önfejlesztés
- hajlandóság továbbképzéseken való részvételre
- önismeret
- infokommunikációs eszközök, online felületek használata
- szakmai munkaközösségben való részvétel

Óvodánk jellemzői

Nevelőtestületünk sokéves szakmai tapasztalattal, kiváló szaktudással, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a szakmai kihívásoknak, a szűkebb – és tágabb környezet elvárásainak. A különböző továbbképzéseken szerzett ismereteket és kompetenciákat óvodánk nevelőtestületi értekezletein adjuk át egymásnak.

A társadalmi változások következtében egyre több a beilleszkedési, magatartási nehézséggel, sajátos nevelési igénnyel, egészségügyi szokás, - és részképesség lemaradással küzdő gyermek.

Nyitottak vagyunk a partneri igények, elvárások iránt, de a szakmaiság és a gyermekek mindenek feletti érdekeit tartjuk szem előtt.

1.3. Tárgyi feltételek

Az intézmények a program megvalósításához szükséges eszközökkel és felszereléssel rendelkeznek.

- A gyermekeket, esztétikumot, harmóniát sugárzó színekkel, formával, anyagokkal vesszük körül.
- A tevékenységekhez biztosítjuk a megfelelő számú- és méretű eszközt, melyeket a gyermekek számára elérhetővé tesszük.
- Az abbdai- és a börcsi óvodában **sószo**ba áll a gyerekek rendelkezésére
- Az **óvoda udvara** mindhárom intézményben a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja: megfelel a testméreteknek, biztosítja az egészség megőrzését, lehetővé teszi a mozgás-és játékigény kielégítését
- A dolgozók számára megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk.

Óvodáink helyiségei részben megfelelnek az elvárásoknak.

- Az abdai intézményben a szükséges helyiségek: logopédia szoba, tornaszoba, orvosi szoba, nevelői szoba, szülők fogadására alkalmas helyiség rendelkezésünkre áll.
- Börcsi tagóvodánk viszonylag új épület, tágas helyiségekkel. A logopédiai foglalkozás a sószobában került kialakításra, tornaszoba nincs, azonban a tágas aula alkalmas testnevelés foglalkozások, rendezvények megtartására.
- Az ikrényi tagóvoda 2018/2019-ben felújított és újjáépített, a gyermekek számára szükséges eszközökkel jól felszerelt. Logopédiai szoba, tornaszoba, orvosi szoba, nevelői szoba, szülők fogadására alkalmas helyiség került kialakításra. Az udvar mindhárom intézményben biztonságos, megfelel a gyermekek életkori sajátosságainak és a biztonsági előírásoknak.

Felszereltség:

- Az intézmények rendelkeznek a Helyi Pedagógiai Program megvalósulását segítő eszközkészlettel.
- Játékszereink az életkornak megfelelően gyermekeink számára elérhetőek
- A környező világ megismerését hasznos kiegészítő eszközök segítik (pl. nagyító, távcső, növényhatározó stb.)
- Óvodáink rendelkeznek audiovizuális eszközökkel: televízió, CD-lejátszó, DVD-lejátszó, projektor, CD-lemezek, ismeretterjesztő filmek, fényképezőgép, dia, stb.
- Megfelelő számú, és minőségű tornaszerekkel felszerelték intézményeink (egyensúlyérzék fejlesztő, nagymozgást- és finommotorikát fejlesztő eszközök és kézi szerek, egyéni fejlesztést segítő, speciális felszerelések stb. segítik a nevelőmunkát)
- Udvarunk játékszerei mindhárom óvodában biztosítják a mozgásfejlesztés lehetőségét és a gyermekek szabad játékát (mászókák, homokozó, hinták, gyermekközlekedési eszközök, kiegészítő játékok).
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését szolgáló gazdag eszközkészlettel rendelkezünk (egyensúlyozók, egyéni fejlesztőjátékok, logopédiai segédanyag)
- A tárgyi környezet megfelelő munkakörülményeket biztosít az óvodapedagógusoknak és a nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottaknak (munkavégzéshez szükséges feltételek, Abdán laptop, szakkönyvek, internet-hozzáférés, szakmai folyóirat, felnőtt szék-asztal, pihenőhely, személyes holmi számára tárolás biztosítása)

Eszközrendszer a program megvalósításához

- **Abdai Mézeskalács Körzeti Napközi Otthonos Óvoda**

Játéktevékenységhez: a szerepjátékokhoz nélkülözhetetlen kiegészítőket (bábok, babák, autók, Lego, társasjátékok, babakonyha kellékei, babaszoba kiegészítők) elsősorban a

költségvetési keretből vásároljuk. További források: pályázatok, Alapítvány támogatása, felajánlások.

Nevelőtestületünk a tevékenységekhez, és a tevékenységek során sok eszközt készít. Ezek kiegészítik, segítik a szabad játék kibontakozását, elősegítik a fejlesztőmunkát.

Tanuláshoz szükséges eszközök, gondolkodást, észlelést, memóriát fejlesztő játékok, társas játékok beszerzése folyamatosan történik.

Az SNI-s gyermekek fejlesztéséhez sok eszköz áll rendelkezésünkre, de további, folyamatos eszközpótlásra van szükség az elhasználódás mértékében:

- Egyensúlyozó játékokra
- Finommotorikát fejlesztő játékokra
- Nagymozgás fejlesztésére alkalmas eszközökre
- Logikai játékokra
- Memóriafejlesztő eszközökre (kártyák, kirakók...)
- Lemezek, kazetták, hanganyagok, zenei anyagokra

Mese és szakkönyv ellátottságunk: a megjelent és jól használható szakkönyveket, folyóiratokat megvásároljuk, könyvtárban tároljuk, a gyermekek mese-, és verseskönyveit – ügyelve a tartalomra, és esztétikus megjelenésre - folyamatosan pótoljuk, cseréljük.

Programunk megvalósításához szükséges eszközök egy részét már beszereztük, (fényképezőgép, CD-lejátszó, DVD lejátszó, projektor, TV, bábok, dramatizációs kellékek, nagyítók, mikroszkóp, különféle fejlesztőeszközök).

Folyamatos pótlásra szükség van:

- A kézműves műhely felszerelésére (pl. kosarak, vödrök, kisollók, balkezes ollók, ecsetek, festékek, hímzőtűk, ragasztó, szövőkeretek, agyag, színes ceruzák, zsírkréta, gyurma, színes papírok, origami papírok, ceruzafaragó, különféle technikák elsajátításához szükséges kellékek).
- Zenei műhely kialakításához (pl. hangszerek, zeneművek, hanganyagok)
- Gyermek néptáncához (pl. ruhák, szalagok, kiegészítők beszerzése)
- Testneveléshez (pl. kézi szerek, ayres-terápiás eszközök vásárlására)
- Bábjáték műhelymunkához (pl. dekorációs anyagokra, textil, kiegészítő eszközök, bábféj, fakanál, szem, függönyanyag stb)
- Játsszódudvar fejlesztéséhez (pl. nagy autók, biciklik, rollerek, homokozó játékok)

Óvodánk udvara: nagy szabad tér áll gyermekeink rendelkezésére, a különböző mozgásformákhoz kialakított udvarrészek vannak.

- **Börcsi Pityang Napközi Otthonos Tagóvoda**

Játéktevékenységhez: a szerepjátékokhoz nélkülözhetetlen kiegészítőket (bábok, babák, autók, Lego, társasjátékok, konyhai kiegészítők) a költségvetési pénzből vásároljuk meg. Nevelőtestületünk a tevékenységek során sok olyan eszközt készít, amely kiegészíti a játékokat. Jelmezeket, rongybabákat varrunk, természetjátékokat barkácsolunk stb. Támogatói segítséggel a nagy ünnepekkor játékokat, ajándékokat kapnak a gyerekek.

Tanuláshoz szükséges eszközök, gondolkodást, észlelést, memóriát fejlesztő játékok, társas játékok beszerzése folyamatos.

Mese és szakkönyv ellátottságunk: a megjelent és jól használható szakkönyveket megvásároljuk, a gyermekek mesekönyveit folyamatosan pótoljuk.

Programunk megvalósításához szükséges eszközök szőlőprés, fényképezőgép, CD-lejátszó, DVD lejátszó, Betlehemes játék jelmezei, kellékei, TV, de sok eszközt folyamatosan pótolni kell (pl. kosarak, vödrök, kisollók, ecsetek, festékek, hímzőtűk, ragasztó színes ceruzák, zsírkréta, gyurma, színes papírok, ceruzafaragó, babaruhák).

Óvoda udvara: Az óvoda udvarán szép fa játékok találhatók. Az elmúlt évek során, a pályázati lehetőségeket kihasználva gyarapítottuk az EU-s szabványnak megfelelő udvari játékeszközöinket (mászóka, hinta, csúszda, többfunkciós mászóvár). Zöld környezetünk park szerűen kialakított, egyaránt van árnyas és napos rész az udvarunkban.

- **Ikrényi Napsugár Napközi Otthonos Tagóvoda**

Játéktevékenységhez: a szerepjátékokhoz nélkülözhetetlen kiegészítőket (bábok, babák, autók, Lego, társasjátékok, babakonyha kellékei, babaszoba kiegészítők) elsősorban pályázati pénzből, valamint szülői támogatásból vásároljuk meg.

Nevelőtestületünk a tevékenység során sok olyan eszközt készít, amely kiegészíti a játékokat. (jelmezeket, rongybabákat varrunk, természetbábokat barkácsolunk).

Tanuláshoz szükséges eszközök beszerzése folyamatos. Szintén elsősorban pályázati forrásból tudjuk megvásárolni ezeket a fejlesztő játékokat. Az elhasználódott, gondolkodást, észlelést, memóriát fejlesztő játékok, társas játékok beszerzése a nevelési év során folyamatosan történik. Az SNI-s gyermekek fejlesztéséhez sok eszköz áll rendelkezésünkre, eszközpótlásra. csak elhasználódás esetén van szükség.

A tanulási folyamatot nagyban elősegítik az alábbiakban felsorolt eszközök:

- Egyensúlyozó játékok (egyensúlyozó korong, lépegető stb.)
- Finommotorikát fejlesztő játékok (gyöngyfűzők)
- Nagymozgás fejlesztésére alkalmas eszközök (labdák, karikák, tornapad stb.)
- Logikai játékok (logico primo, logico piccolo mini lük,
- Memóriafejlesztő eszközökre (Montessori játékok, Colorama társasjáték, kártyák, kirakók...)
- Lemezek, CD-k, hanganyagok, zenei anyagok

Mese és szakkönyv ellátottságunk: a megjelent és jól használható szakkönyveket, megvásároljuk, a gyermekek mesekönyveit folyamatosan pótoljuk, cseréljük.

Néphagyományörzés: 1999 óta e szerint a program szerint dolgoztunk, ezért az ehhez szükséges eszközöket folyamatosan beszereztük. Sajnos a hosszú évek során elhasználódott eszközök felújítása vagy cseréje szükséges. (polcok, kosarak, szövőkeretek, gyapjúk, pásztormellény, kiskötény, fiúknak kalapok, lányoknak kiskendők beszerzése)

Óvoda udvara: Óvodánk épülete nagyon szép parkosított játszóudvar közepén helyezkedik el. Zöld környezetünk park szerűen kialakított. Egyaránt van árnyas és napos rész az udvarunkon. Az elmúlt évek során szinte minden pályázati lehetőséget kihasználva gyarapítottuk az EU-s szabványnak megfelelő udvari játékeszközöinket. (mérleghinta, rugós játékok, kisvasút, mászóka, hinta, csúszda, Dani mászóvár, babaház, kispad, homokozó napvitorlával való árnyékolása).

Nevelési filozófiánk mottója:

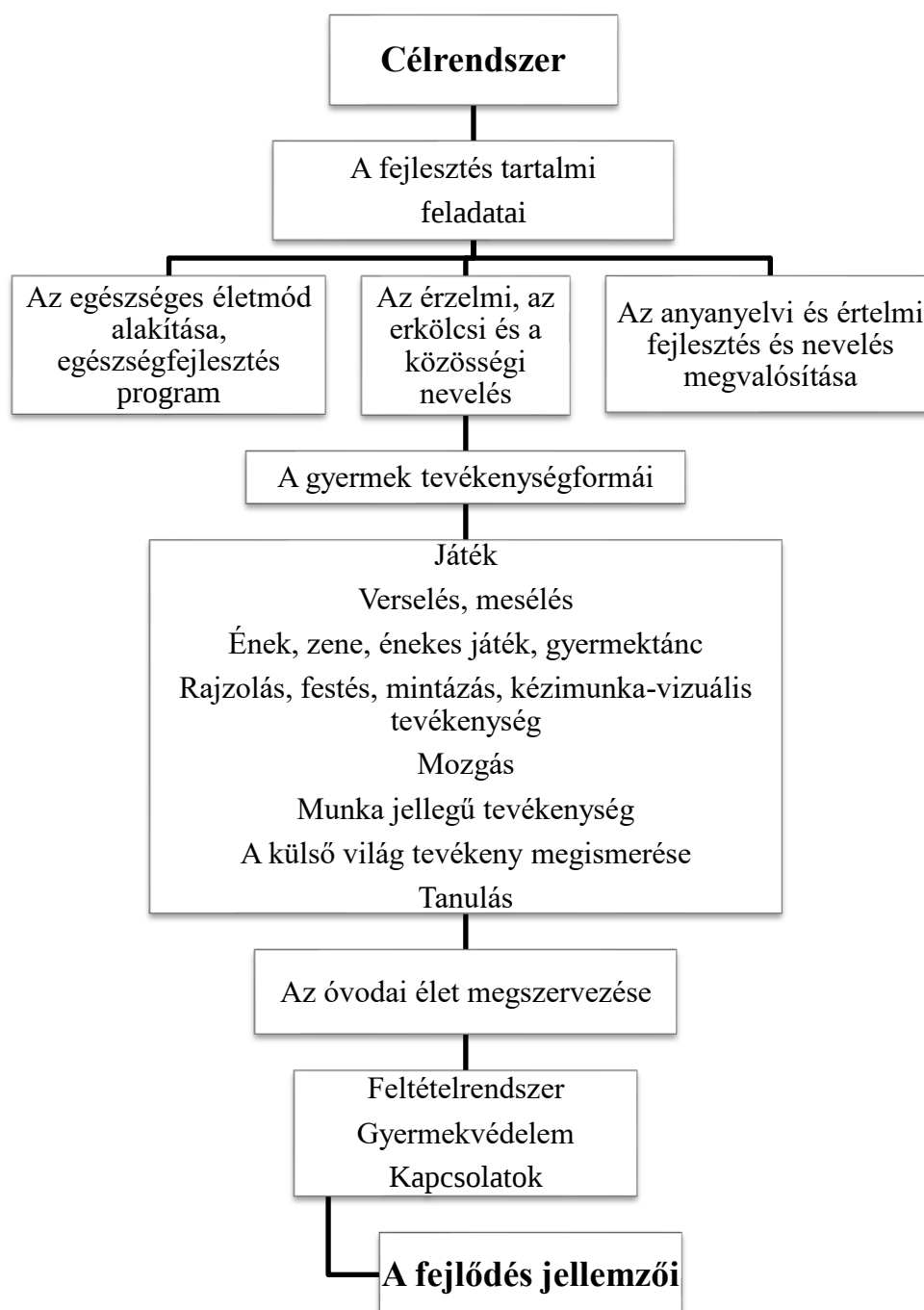
„Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj,

ami lehetőséget ad az apró mag számára,

hogy azzá váljon, amire képes.”

(Thomas Gordon)

**AZ ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK
RENDSZERÁBRÁJA**

1.4. Gyermekkép – Óvodakép

Jövőképünk

Arra törekszünk, hogy óvodáinkban a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, biztonság, szeretet legyen a meghatározó. Azt szeretnénk, ha gyermekeink a nap nagy részét önfeledt játékkal, örömteli tevékenységekkel, kreatívan tölthetnék, szakmailag kiváló óvónők irányításával.

Gyermekképünk

Az óvodának, mint nevelő intézménynek, figyelembe kell venni, hogy a gyermek fejlődő személyiség, melyet az öröklött tulajdonságok, a környezeti hatások, és nevelés formál.

- Kötődnek szülőhelyükhöz, hazájukhoz - ismerik, védik környezetüket.
- Tudnak nevetni, felfedezni, csodálkozni. Szeretik a mesét, az alkotó, létrehozó tevékenységet.
- Bátrak, önállóak, kiegyensúlyozottak.
- Szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a közösségben. Bizalommal fordulnak szüleik, óvónőjük, és a dajkák felé.
- Egészséges önbizalommal rendelkeznek, bátrak, nyitottak, közlékenyek. Érzelmeket kifejezik, érdeklődők, sok tapasztalattal rendelkeznek.
- Szeretik a mozgást, a természetet, a művészeti tevékenységeket, ápolják hagyományainkat, kreatívak.
- Viselkedéskultúrájuk életkoruknak megfelelő, tisztelettudóak, segítőkészek

Óvodaképünk

Óvodáink esztétikus, melegséget sugárzó, szeretetteljes, elfogadó, családi légkörrel készítik fel gyermekeinket az életre.

Óvodásaink és a szülők kívánságait mérlegelve, a gyermek érdekeit szem előtt tartva alakítjuk óvodai életünket.

Dolgozóink hivatásszeretettel, a gyermekek és szülők tiszteletével, egymás értékeinek megbecsülésével – elsősorban a szabad játék, a mozgás, az ismeretnyújtás gazdag tárházával, színes tevékenységek biztosításával és szeretetteljes ösztönzéssel nevelnek.

2. A program nevelési feladatrendszere

Az óvodai nevelés globális célrendszere

Óvodáinkban 3 év alatti (2,5 éves kortól) gyermekek gondozását, nevelését is vállaljuk.

A (2, 5) 3-7 éves gyermekek eltérő fejlődési ütemének, érésének, egyéni- és életkori sajátosságainak figyelembevételével:

- A sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés
- A testi-, lelki-, és szociális érettség kialakítása: az egészséges életmód alakítása és az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés, az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- Környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozása
- Az esélyegyenlőség biztosítása
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása

A nevelés és fejlesztés a gyermek életkorának megfelelő, az érési folyamathoz illeszkedő eszközök kiválasztásával történő támasznyújtás, amely szociális és tárgyi környezetet jelent a szomatikus és pszichés funkciók kibontakoztatásához.

Gyermeki alapszükséglet:

- Érzelmi biztonság
- Testi-lelki szükségletek kielégítése
- Érzelem vezérelte megismerés
- Élmények befolyásolta gondolkodás

2.1. Helyi Pedagógiai Programunk alapelvei és a fejlesztés célja

A gyermeket különleges védelem illeti meg. Nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai nevelésnek ezt kell kiegészíteni, kompenzálni, valamint a személyiség teljes kibontakoztatását segíteni.

- A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
- Szeretetteljes családi légkört biztosítunk, melyben a gyerekek jól érzik magukat, és egyéniségük tiszteletben tartása mellett odafigyelő nevelésben részesülnek.
- Inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk
- Biztosítjuk az esélyegyenlőséget, kompenzáljuk az esetleges hátrányokat
- A gyermek személyiségéhez és érettségéhez alkalmazzuk a megfelelő módszereket és eszközöket, segítve az egyéni képességek kibontakoztatását

- Nem engedjük a hátrányos megkülönböztetést
- A gyermek életkori sajátosságaiból fakadóan kiszolgáltatott. Alapvető követelmény a kisgyermek emberi méltóságának, jogainak biztosítása
- Biztosítjuk pedagógiai értékeink megőrzését
- Minden helyzetben a gyermek érdekeit tartjuk szem előtt
- Biztosítjuk a nyugodt játék lehetőségét, a tevékeny óvodai életet
- A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.
- Az óvónő mint a gyermek számára, megosztott figyelmével, érzelmeivel, tudásával segíti elő a gyermek személyiségének pozitív fejlődését
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlődését, fejlesztését segítjük
- A szociális hátrányok enyhítését, segítő tevékenységet folytatunk
- Biztosítjuk a szülő – gyermek – óvodapedagógus együttműködésének formáit
- Az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket szem előtt tartjuk
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az önazonosság megőrzését.

Helyi nevelési programunk feladatrendszere

Nevelési programunk törekvése a különféle képességek és kompetenciák tudatos fejlesztésével a gyermeket közvetetten felkészíteni az iskolai közösségbe történő beilleszkedésre.

A program tartalmi kidolgozásánál a gyermek alapvető megnyilvánulási módjára, a játékra, a mozgásra és tevékenykedésre alapoztunk.

A program nevelési keretét a gyermek természetes megnyilvánulásai, az óvoda kultúrákövetítő szerepe, a kölcsönös egymásra hatás, és a hatásrendszer harmóniája határozza meg.

Az óvodai élet szervezése

A gyermekek nevelését az óvoda teljes nyitva tartási idejében óvodapedagógus irányítja.

Az óvodába felvett gyermekekről a főigazgató/tagóvoda igazgató dönt, figyelembe véve a közoktatási törvényben meghatározott létszámhatárokat, a szülők és óvodapedagógusok véleményét, valamint a számított létszámra vonatkozó előírásokat.

Csoportba sorolásnál figyelünk a nemek arányára, az életkori összetételre, és a szülői igényekre.

Fontosnak tartjuk, hogy lehetőség szerint a gyermeket ugyanaz az **óvónőpáros** és **dajka** nevelje az óvodába járás teljes ideje alatt. A jelen törvények szerint egy **pedagógiai asszisztens** is segíti a csoportok munkáját, az aktuális feladatok tükrében.

A jó óvodapedagógus humanista értékeket közvetít, megfelelő szakmai felkészültséggel rendelkezik. További nevelői értékek a rugalmasság, tolerancia, empátia, együttműködés, alkalmazkodás, felelősségtudat, önművelés, az emberi méltóság tiszteletben tartása.

A pedagógiai asszisztens a felsőfokú végzettséget nem igénylő pedagógiai feladatokat látja el. Feladatait a pedagógus irányítása mellett, illetve önállóan látja el:

- a gyerekek fogadása, felügyelete és segítése az öltözködésnél, testápolásnál, étkezéseknél
- a pedagógus munkájának segítése
- eszközök előkészítése
- az óvoda helyiségeinek díszítése
- segíti a gyermekvédelmi feladatokat ellátó pedagógus munkáját
- adminisztrációs feladatokat ellátása

Követelmények a pedagógiai asszisztenssel szemben:

- tartsa tiszteletben a gyermekek személyiségét
- járuljon hozzá egészséges fejlődésükhöz
- rendelkezzen megfelelő kommunikációs és együttműködési készséggel
- munkáját hassa át a gyermekközpontú szemlélet, a türelem, az együtt érző képesség

A dajkai munka a gyermekek napirendjéhez igazodva az óvónő irányítása mellett történik, egyértelműen elkülönítve, hogy mely esetben kompetens, mely esetben segítő a feladatuk. Tudatosítani kell, hogy a csoportban dolgozó dajka viselkedése, beszéd- és bánásmódja is minta a gyermekek számára.

A dajka kompetens- és segítő szerepet tölt be:

- az óvoda védő-óvó funkciója során
- a gyermekről szerzett információk továbbítása a felettesek felé
- megszerzett szakmai ismereteinek a gyakorlati munkába való beépítése során
- elfogadó attitűd kiépítésében
- lelki egészségének védelmében
- az óvoda alap-és kiegészítő feladatainak teljesítésében
- a gyermeki személyiség fejlesztése során
- az óvoda által kitűzött minőségcélok elérésében
- a gyermekek tehetséggondozásában
- az egyéni bánásmódot igénylő feladatok ellátása során

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvónő a pedagógiai munkáját az éves ütemtervben, tematikus tervben, hosszabb rövidebb időszakokra lebontva, napirendnek és heti rendnek megfelelően szervezi, tevékenységekre bontva tervezi és valósítja meg, ezt a megfelelő dokumentumokban rögzíti.

A napirend a különböző tevékenységekhez és a gyermek szükségleteihez igazodik, figyelembe véve a helyi szokásokat és igényeket. A rendszeresség és az ismétlődés érzelmi biztonságot jelent a gyermeknek. Napirendünk a tevékenységek között harmonikus arányokat alakít ki, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A heti-, és napirend kialakítása a gyermekcsoport óvodapedagógusának feladata.

Az óvodai nevelés tervezését, a gyermek megismerését, fejlesztését segítő dokumentációk, valamint a kötelező és nem kötelező feljegyzések szolgálják.

Az óvoda teljes nyitva tartása alatt a gyermekekkel történő foglalkozásokat óvodapedagógus irányítja.

Tevékenységi formák szervezése

A tevékenységformák szervezésénél biztosítjuk:

- A személyiségi jogok érvényesülését
- A gyermekek aktuális állapotának figyelembevételét
- Az aktivitást biztosító módszerek alkalmazását
- A játék megvalósulását
- A differenciált tevékenység lehetőségét
- A tevékenységek közül a testnevelés kötöttségét (baleset megelőzés, párhuzamos tevékenység nem kivitelezhető stb.)
- A tevékenykedést biztosító nyugodt, kreativitást elősegítő légkört
- A kötetlenséget, amely biztosítja a szabad játékot, a tevékenységek megválasztását

Hetirend

A hetirend egy-egy téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok rendszere. A napirend és hetirend kialakítása a helyi igények, lehetőségek, az adott intézmény hagyományainak figyelembevételével történik.

A hét minden napján van mindennapos testnevelés, és mesélés, verselés. Az óvónők döntenek el a tervezett programok és aktualitások alapján a többi tevékenységforma napját és idejét. A hetirendet alkalmanként az abdai óvodában a tornaszoba, Ikrényben a tornaszoba és a sportszarnok igénybevétele, a börcsi óvodában az aulában megtartott testnevelés, esetenként a beosztás rendje befolyásolja, amelyet az óvónők terveznek, az intézményvezető, illetve tagóvoda vezetők kontrollálnak.

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Szabad játék Délelőtti játékbba – udvari játékbba integrált tanulás	Verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, külső világ tevékeny megismerése, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,	Verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, külső világ tevékeny megismerése, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,	Verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, külső világ tevékeny megismerése, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,	Verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, külső világ tevékeny megismerése, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,	Verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, külső világ tevékeny megismerése, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,
	Mozgásfejlesztés – mindennapos testnevelés: óvónők által meghatározott időpontokban csoportszoba, udvar, alkalmanként tornaszoba használat (Abda), aula, helyi általános iskola tornaterme (Börcs), tornaszoba, csoportszoba, tornacsarnok használata (Ikrény)				
Szabad játék, délutáni udvari játékbba integrált tanulás	Szabad játék, külső világ tevékeny megismerése, mozgásigény kielégítése	Szabad játék, külső világ tevékeny megismerése, mozgásigény kielégítése	Szabad játék, külső világ tevékeny megismerése, mozgásigény kielégítése	Szabad játék, külső világ tevékeny megismerése, mozgásigény kielégítése	Szabad játék, külső világ tevékeny megismerése, mozgásigény kielégítése

Napirend

A program alapvetően elsődlegesnek tartja a gyermek játékát, ezért napirendünk kialakításában ezt kiemelten kezeljük. Kidolgozott napirendünk - rugalmas változásaival együtt - lehetőséget teremt az elmélyült tevékenységre, biztosítja a nyugalmat, és az aktivitást egyaránt.

A napirenden belül az egyes gyermekek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport élete áttekinthető legyen. A várakozási idő kiiktatása a gyermekek nyugalmaát biztosítja. A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, öltözködés) a gyermekek biztonságérzetét növelik.

A napirend a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, a csoportlétszámtól és egyéb tényezőktől (nyitás, zárás, szünetek) függ. Fontos feltétel a személyi állandóság és a dolgozók megfelelő, működést biztosító munkarendje.

Programunk a játékot tekinti a gyermek legfőbb tevékenységének és a tanulás elsődleges keretének, ezért programunkban a folyamatosságot és a rugalmasságot szem

előtt tartva, a párhuzamosan végezhető tevékenységekre helyezzük a hangsúlyt. Jelentőségét a játékra fordított viszonylag hosszú, egybefüggő idő adja.

A szeptember 1-től június 21-ig terjedő időszak napirendjét a gyermekcsoport életkori összetétele, alvás-és mozgásigénye, az ebéd időpontja alapján határozzuk meg.

A napirendet a csoportnaplóban rögzítjük.

Időtartam	Tevékenység
6.30 – 11.30 illetve 6.00 – 11.30	Játék a csoportszobában és a szabadban Személyes percek Szabad játék Játékba integrált tevékenység – egyénileg, csoportban, mikro csoportban, ill. frontálisan, kötetlen és/vagy kötött formában az adott tevékenységnek megfelelően - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc - készségek fejlesztése - Külső világ tevékeny megismerése - a környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése, környezettudatos magatartás - Részképességek fejlesztése - Verselés, mesélés, dramatikus – és bábjátékok - Néphagyomány ápolás - Tapasztalatszerzés - Mozgás, mindennapos testnevelés, mozgásigény kielégítése - Testápolási teendők, gondozási feladatok - Tízórai
11.30 – 15.00	Ebéd Testápolási teendők Pihenés, alvás mesével, altatóval Uzsonna
15.00 – 17.00 illetve 15.00 – 17.30	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron Külső világ tevékeny megismerése Mozgásigény kielégítése

Nyári napirend

A június 21-től augusztus 31-ig terjedő időszak nyári napirendjét a gyermekcsoport életkori összetétele, csoportösszevonás, a gyermekek alvás-és mozgásigénye, az időjárás, és az ebéd időpontja alapján határozzuk meg.

A gyermekekkel végzett tevékenységeket és a velük kapcsolatos fontos információkat ebben az időszakban is a csoportnaplóban dokumentáljuk.

Időtartam	Tevékenység
6.30 – 11.30 illetve 6.00 – 11.30	Párhuzamos tevékenységek: játék a szabadban, rossz idő esetén a csoportszobában, tízórai, egyéb szabadon választott, és óvónő által kezdeményezett tevékenység
11.30 – 15.00	Előkészület ebédhez, ebéd, pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés, uzsonna
15.00 – 17.00 illetve 15.00 – 17.30	Párhuzamos tevékenységek: játék a szabadban, rossz idő esetén a csoportszobában, uzsonna, egyéb szabadon választott, és óvónő által kezdeményezett tevékenység

Csoportszervezés

A csoportszervezés a helyi adottságok, az óvodapedagógusok beállítottsága, és az esetleges szülői igények alapján történik. Hatékonysága az óvónők felkészültségén, rugalmasságán, kreativitásán, személyiségén keresztül érvényesül.

A csoportok neve az abdai óvodában virágokról, a börcsi óvodában gyümölcsökről, az ikrényi óvodában mesékből, dalokból ismert kedves állatnevekből adódik.

Csoportelosztásnál érvényesülni kell a Köznevelési Törvényben meghatározott létszámhatár figyelembevételének, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésére.

A fejlődés nyomon követése – a dokumentáció tartalma:

- Óvodai időszak előtti feltárás – a szülő által kitöltött információs lappal
- A gyermek fejlődésének nyomon követése fejlettségmérő lapon
- Megfigyelések rögzítése
- Szakértői szakvélemények

Az anyag tárolása minden gyermek személyes dossziéjában történik.

A gyermek nevelésében, fejlesztésében igénybe vett szolgáltatások

- Logopédiai ellátás
- Gyógypedagógus
- Részképesség-lemaradás korrekcióját végző fejlesztőpedagógus

2.2. A program tartalmi kerete

Programunk tevékenységkerete játékban megvalósulva és játékos tevékenység által - a természet és az évszakok változásaihoz, az ünnepek sajátos hangulatához igazodik. Figyelembe vesszük a gyermekek életkori -, és egyéni sajátosságait, valamint érdeklődését.

Az óvónők pedagógiai kultúrájára építünk, a módszertani szabadság érvényre jutásával

A nevelőmunka olyan komplex jellegű tevékenységlánc, amelyek során elválaszthatatlanok egymástól az érzelmi-, esztétikai-, erkölcsi-, testi nevelés.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, a személyiség kibontakozását segítő tevékenység.

Arra törekszünk, hogy biztosítsuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés esélyét, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakozását.

Programunkban a tanulás folyamatos, utánpótláson alapuló, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését biztosítja.

Az óvodai tanulás elsődleges célja a gyermek kompetenciáinak fejlesztése.

2.2.1. Környezettudatos tapasztalatok megalapozása

A környezeti nevelést meghatározó kormányzati dokumentumok között legfontosabb

- a NAT,
- az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- a Nemzeti Környezetvédelmi Program.” (Nemzeti Környezeti Nevelés Stratégia 15. o.)
- 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól: 54. 1. cikkelye rögzíti, hogy: „Mindenkinek joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére.”

Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatai

- Megtapasztaltatjuk, hogy az élethez levegőre van szükség,
- Felhívjuk a figyelmet a tiszta, illetve szennyezett levegő jelenlétére (szellőztetés fontossága, séták során ismeretszerzés)
- Megértetjük, hogy a meglévő természeti értékeket odafigyeléssel, tisztelettel, szeretettel megvédhetjük
- olyan értékrendet alakítunk ki, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe
- A gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességét fejlesztjük
- A differenciálást érvényesítjük a nevelés folyamatában
- A komplexitást érvényesítjük a tevékenységformák között.
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásait alakítjuk.

- A családi és tárgyi kultúra értékeit, és a néphagyományokat szem előtt tartjuk.
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta öröme építve sokszínű viszonyt alakítunk a világhoz.

Sikerkritériumok

- *Érzékeli környezetében a szépet, esztétikusot*
- *Vigyáz környezete tisztán tartására, környezete higiéniájára*
- *Ismeri a népszokásokat és az ahhoz kapcsolódó énekeket, játékokat, rigmusokat*
- *Az ábrázolás eszközeivel kifejezi az érzékelt valóságot*
- *Ismeri szülőföldjét, pozitívan viszonyul lakóhelyéhez*
- *Környezetéből szerzett ismereteit beleépíti játékába*
- *Társas magatartása, alkalmazkodó képessége kialakult*
- *Beszéde, nyelvi kifejezőképessége életkorának megfelelő*
- *Logikus gondolkodása életkorának megfelelően fejlett*

2.2.2. Egészséges életmód kialakítása – Egészségfejlesztési program

Célunk:

- egészséges életvitel kialakítása, helyes életritmus, testi fejlődés elősegítése
- a gyermek testi-lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés, a betegségmegelőzés, és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése
- a testi-lelki egészség védelme, megőrzése, a szervezet edzése
- a gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stressz mentes környezet megteremtése és megőrzése
- a környezet megóvására irányuló szokások kialakítása

Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások

Táplálkozás

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja, és a további testépítést biztosítja. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel és folyadékpótlással tápanyagszükségletük háromnegyed részét az óvodában kapják. Mivel óvodánk konyháját külső intézmény üzemelteti, az étrend összeállításában, csekély mértékben tudunk részt venni. A beszállító konyha a törvényi előírásoknak megfelelően ügyel a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, megfelelő mennyiségű zöldséget, gyümölcsöt és tejterméket biztosít. Minden alkalmat megragadva,

különösen figyelünk arra, hogy gyermekeink étrendje kellően változatos, megfelelő tápanyag összetételű és megfelelő mennyiségű legyen.

Figyelemmel kísérjük és biztosítjuk – előfordulás esetén - a tej-, cukor-, lisztérzékeny és vegetáriánus gyermekek étkezését. Igény esetén gyümölcs-illetve zöldségnapot iktatunk be.

Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon.

A gyermekeknek életkorukból és szokásrendszerükből fakadóan - különböző táplálkozási szokásaik vannak. Ezek ismeretében kellő toleranciával tudjuk fogadni az élettani szükségletből fakadó, valamint az egyéni táplálkozási eltéréseket, a kezdeti étvágytalanságot, a válogatást. Ösztönözzük a gyermekeket, de nem kényszerítjük az ételek elfogyasztására.

A nap bármely időszakában – a helyi körülményeknek megfelelően - ihatnak gyermekeink.

A vallási vagy egyéb okból (vegetáriánus) eltérő étkezési szokásokat tiszteletben tartjuk.

Pihenés

- Nyugodt légkört biztosítunk
- Figyelembe vesszük az egyéni alvási szokásokat, igényeket
- Megteremtjük a személyi-és tárgyi feltételeket
- Biztosítjuk az altatás hangulatához igény szerint a mesét, halk zenét, légzést könnyítő illóolajos mécsest, fűtési szezonban párologtatót, saját alvóruhát, és otthoni élményt adó „alvótársat”
- Az óvónő jelenléte az alvás teljes ideje alatt elengedhetetlen

Testedzés, testmozgás

A testi nevelés magában foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás), természetes mozgásigényének kielégítését, testi épségének védelmét, egészségének megőrzését és edzését.

A testi nevelés és az egészséges életmódra nevelés csak optimális körülmények között valósulhat meg. Ehhez óvodáinknak rendelkezésére áll tágas udvar, füves játéktér. A többfunkciós, esztétikus, biztonsági előírásoknak megfelelő játékszerek, sporteszközök biztosítása, bővítése, rendszeres felülvizsgálata folyamatos feladatunk.

A sok és változatos mozgás egyik feltétele a kényelmes, jól szellőző ruházat. A mozgáshoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását. Ehhez az óvónőknek és dajkáknak meg kell teremteni a feltételeket.

- Mindennapos testnevelés, testmozgás - biztosítjuk a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését

- Évszakonként közeli sétákat, kirándulásokat szervezünk változatos helyszínnel. Megismertetjük a gyermekekkel a természetjárás szépségét, lehetőség szerint a szülőket is bevonva.
- Egészség- és sporthetet (egészség- és sportnapot) szervezünk
- A rendszeres, örömmel végzett mozgás segít a gyermek egészséges életvitelének alakításában, ehhez megfelelő mintát adunk.
- Alkalmanként - a szülőkkel közösen mozgásos programokat szervezünk, így befolyásolva a családi nevelést, a szabadidő hasznos eltöltését.

Gondozás

Az óvodai élet szervezésében a gondozás kiemelt jelentőséggel bír. Az óvónő nevel, szoros kapcsolatot épít ki a gyermekkel, segíti az önállóságot - együttműködve az óvoda többi dolgozójával.

A testi, lelki egészség feltétele a gyermek testi komfortérzésének kielégítése.

A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolatot kíván. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, aki őszinte, hiteles viselkedéssel közeledik hozzájuk és tapintatot, elfogadást közvetít. Ilyen feltételek mellett ismerhetők meg a gyermek igényei, családból hozott szokásai.

A gyermekről információs lapon bekérjük azokat az adatokat, melyek a gyermek megismerését segítik.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az intézménybe lépés pillanatától biztosítjuk.

Az egy csoportban dolgozó óvónők a dajkák bevonásával megállapodnak a szükségleteket kielégítő szokások kialakításának pontos menetében.

A testápolás terén alkalmanként a kéz, arc megérintése elutasítást válthat ki a gyermek részéről, amit el kell fogadni.

A papír zsebkendő használata közben felhívjuk a gyermek figyelmét annak anyagára, hulladékként kezelésére.

Az öltözködésnél megismertetjük a gyermeket a helyes sorrend fontosságára, az időjárás és öltözködés összefüggéseire.

Minden korosztálynál - lehetőség szerint - megalapozzuk a fogápolás szokásait.

Az önkiszolgálás, a tevékenységek többszöri gyakorlása alakítja a gyermek énképét.

Az óvónő, a dajka bemutatja, megismerteti, figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését. Ezek egy része az óvodáskor végére szükségletté válik.

A napi életritmus kialakítására elegendő időt, nyugodt, kiegyensúlyozott légkört kell biztosítani.

Egészségvédelem, edzés

A gyermekek egészségének megóvását a gondozás, testi nevelés, mozgásfejlesztés biztosítja.

Nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására (környezet tisztán tartása, portalanítás, fertőtlenítés)

A környezeti ártalmak csökkentésére törekszünk (pl. szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékos izzók használata, zajcsökkentés, légszennyezés csökkentése, keverőfejes csaptelepek felszereltetése, megfelelő páratartalom).

Óvodába kerüléskor regisztráljuk az esetleges betegségeket (krupp, allergia, epilepszia, lázgörcs, cukorbetegség), és megtesszük a szükséges intézkedéseket.

A gyermekek testi épségének védelme és a baleset megelőzés a személyi és tárgyi feltételek biztosításával, a használati tárgyak folyamatos ellenőrzésével, karbantartással történik.

A gyermekeket önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük (tolerancia, konfliktusok kezelése)

A testi edzettséget a levegő, víz, napfény hatása biztosítja. Arra törekszünk, hogy a gyerekek sok időt töltsenek a szabadban, azonban a nap káros sugaraitól óvni kell őket fényvédő krémmel, sapkával.

Nyáron, erős UV-sugárzáskor 11 és 15 óra között a gyermekek nem tartózkodhatnak a szabadban.

A testi-lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése:

Alapelvek:

- Dohányzás megelőzés – a felnőtt mintája, személyes példamutatása, beszélgetés, kirándulás élményeinek feldolgozása, élmények feldolgozása, ismeretek összefoglalása
- Bántalmazás, erőszak – alapvető szükségletek kielégítésének elmulasztása, érzelmi, fizikai elhanyagolás, fizikai -, érzelmi bántalmazás, szexuális bántalmazás
- Tehetség gondozás, korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciója,
- Veszélyeztetettség megelőzése

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

- A gyermek megismertetése a balesetveszéllyel, illetve a legfontosabb teendők elvégzésével
- Védő-óvó előírások meghatározása a Házirendben, baleset során ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerülnek rögzítésre

Levegőzés

Arra törekszünk, hogy óvodásaink minél több időt, lehetőség szerint legalább naponta egy órát töltsenek a szabadban. Helyi adottságok szerint a játék, étkezés, mozgás is történhet a szabadban. A levegőzés élettani hatásán túl, elősegíti a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakítását.

Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatai

- A gyermekek életkorának megfelelő tevékenységek végzésének lehetővé tétele, optimális életritmus kialakítása, megfelelő napirend
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakítása
- Szokás-, és szabályrendszer kidolgozása a gyerekekkel, a szabályok betartásának figyelemmel kísérése, a gyermek egyéni fejlettségéhez viszonyított fejlesztő értékelés
- Az időkeretek rugalmas alkalmazása
- Erős napsütésben a gyermekek krémezése
- Önállósági törekvések támogatása
- A helyes étkezési szokások kialakítása
- A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása
- Az asztal esztétikumára való odafigyelés
- A toalett használat intimitásának biztosítása
- WC-papír és zsebkendő használatában segítségnyújtás- a megfelelő mennyiség használatára ösztönzés
- A WC lehúzásának igényké alakítása
- A tisztaság, ápoltság iránti igény alakítása
- Helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatás
- A gyermekek környezetében csak a legszükségesebb tisztítószer és egyéb vegyszer alkalmazása
- Öltözéskor, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás
- A fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, segítségnyújtás
- Egészséges ruházat viselésére ösztönzés - szülővel való megismertetés (kényelmes, praktikus, lehetőleg pamut anyagú ruha viselése)
- Ruhák rendben tartása, hajtogatása, elvárások felállítása
- A gyermekek levegőzésének biztosítása
- A délutáni alvás előtt szellőztetés, illóolajok használata, párasítás
- Sószoja használat (Abda, Börcs)
- Lefekvés után mesélés, zenehallgatás, testközelség (simogatás), a nyugalmi állapot támogatása
- Gyermekekkel balesetvédelmi megbeszélések
- A gyermekeket fenyegető környezeti ártalmak lehetőség szerinti kivédése (kis forgalmú úton sétálunk, alkalmanként növényeket telepítünk)
- Beteg gyermek elkülönítéséről való gondoskodás, a szülő értesítése

- Speciális, prevenció, korrekció, testi-lelki nevelési feladatok ellátása érdekében megfelelő szakemberek bevonása, együttműködés biztosítása

Sikerkritériumok

- *Szükségleteit képes késleltetni, képes önállóan kielégíteni*
- *Használja a WC – papírt*
- *A tisztálkodási eszközökre vigyáz, tisztán tartja, használat után a helyére teszi*
- *WC használat és egyéb szennyező tevékenység után kezet mos, kezét szárazra törli*
- *Önállóan öltözik, vetkőzik, szükség esetén segítséget kér*
- *Cipője befűzésével, megkötésével próbálkozik*
- *Ruháját igyekszik összehajtván a helyére tenni*
- *Kulturáltan étkezik, eldönti, miből, mennyit tud elfogyasztani*
- *Szívesen fogyaszt zöldségféléket, gyümölcsöt, főzeléket, magvakat*
- *Vigyáz környezetére rendjére, nem szemetel, ismeri a szelektív hulladékgyűjtés okát és szükségességét, a vízcsapot használat után elzárja*
- *Igényévé válik a rendezettség, tisztaság, ápoltság*
- *Szívesen tartózkodik a szabadban, szeret mozogni, edzett*
- *Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat*

2.2.3. Az értelmi, anyanyelvi fejlesztés és nevelés

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, óvodai nevelési módszerek segítségével, a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van a kommunikáció alakulásával. Az anyanyelv fejlesztése, és a kommunikáció különböző formáinak alakítása kiemelt jelentőségű.

A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze, cél és eszköz a társas kapcsolatokban. A kommunikáció és a metakommunikáció elválaszthatatlanok egymástól, helyettesítik, elmélyítik, vagy semlegesítik egymást.

Célunk

- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek felfedeztetése, bővítése
- Az óvodapedagógus mintaadása (beszédtisztaság, érthető mondat szerkezetek)
- Figyelem összpontosítás, képzelet, észlelés emlékezet, problémamegoldó és kreatív gondolkodás erősítése, problémaérzőkenység fokozása
- Beszédkedv fejlesztése, kapcsolatteremtés segítése

Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatai

- Biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése

- Az egymásra figyelés, a másik fél mondanivalójának meghallgatása
- Kommunikációs helyzetek teremtése
- A beszédkedv felkeltése
- A gyermekek tudatos ösztönzése egyéni és egymás közötti kommunikációra
- Szókincsbővítés
- A természeti- és társadalmi környezet jelzéseinek észre vetetése
- Változatos tevékenységek szervezése, tapasztalatok szereztetése
- Érdeklődési kör figyelembevétele, kíváncsiságra építés
- A metakommunikáció eszköztárával történő megismertetés
- Segítés a társak reakcióinak megértésében
- Differenciált fejlesztés
- Egyéni (idegen állampolgárságú gyermek) fejlesztés
- Kapcsolattartás a logopédussal, fejlesztőpedagógussal
- Sajátos nevelési feladat a prevenció és korrekció. A fejlesztés alapja: a mozgáson, tevékenységen keresztül az értelmi műveletek fejlesztése
- Korrekció: részképesség-gyengeség korrekció, észlelési-és finommotorika fejlesztése

Sikerkritériumok

- *Élményeit, gondolatait bátran elmondja, felveszi a kapcsolatot társaival, és a felnőttekkel*
- *Helyesen, tisztán, érthetően beszél*
- *Szókincse, verbális emlékezete korának megfelelő*
- *Kérdésekre legalább egyszerű mondattal válaszol*
- *Használja a metakommunikáció eszköztárát*
- *Bátran, szívesen beszél társaival és a felnőttekkel*
- *Élményeit, gondolatait elmondja*
- *A migráns gyermek megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket*
- *Szemkontaktust tart és teremt*
- *Társára és a felnőttekre figyel, türelmesen meghallgatja mondanivalójukat*
- *A közölt információt megérti*
- *A beszéd közvetítésével szocializálódik a gyermek, erősödik biztonságérzete, gazdagodnak ismeretei, elmélyülnek érzelmei*

2.2.4. Érzelmi és erkölcsi nevelés, szocializáció biztosítása

Az óvodás gyermek számára meghatározó az óvónő-gyermek kapcsolat minősége. A gyermeknek a felnőtthez fűződő viszonya nyújtja az érzelmi biztonságot. Az öröklés mellett a környezet hatása a fejlődés egyik potenciális forrása.

Óvodai nevelésünk a családi nevelésre támaszkodik, a családdal való szoros együttműködésre törekszik. Figyelembe vesszük a család sajátosságait, szokásait. Programunkban megfogalmazódik a gyermek korai megismerése. Ennek eszközei: „óvoda-hívogató” szervezése, információs lap, anamnézis felvétele, családlátogatás.

Az (2, 5) 3-7 (8) éves korú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Fontos, hogy gyermekeinket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül, ami segíti az érzelmi kötődést társaihoz és a felnőttekhez egyaránt. Ez segíti a kapcsolatteremtést, cselekvésre, játékra ösztönöz. Az élettér legyen barátságos, otthonos, amit mi tervezünk meg, de lehetőséget adunk arra is, hogy a gyermekek elképzelése, ötletei is érvényesülhessenek.

Az óvodában az óvónő meleg, empátikus, elfogadó légkört alakít ki, és gondoskodik arról, hogy változatos tevékenységformákon keresztül a gyermek tapasztalatai gazdagodjanak.

Az együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremt, különböző módszereket alkalmaz az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során.

Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára.

Arra törekszünk, hogy óvodásaink szabadon mozoghassanak (életkortól függő mértékben) a csoportszobában, mosdóban, óvodában, udvaron. Ezzel fokozható az otthonosság érzése.

Minden csoportnak hagyományos, sajátos szokása van. Igyekszünk minden gyermeknek tároló helyet biztosítani, ahová a saját eszközeit, játékait, sétán gyűjtött „kincseit”, értékeit elhelyezheti.

A gyermek „énközpontú”, elsősorban önmagára figyel, azonban ki kell fejlesztenünk azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével, képes másokkal is törődni.

Szem előtt tartjuk, hogy az erkölcsi normák és tulajdonságok csak gyakorlással fejlődnek.

Minden kisgyermeknek lehetősége van kommunikálni, tapasztalatokat szerezni az elfogadható, célszerű, hiteles kommunikációs formákról. Közös tevékenységek során megtanulják, hogyan viszonyuljanak egymáshoz, ez elősegíti a szocializációt. Megtanulja a kritika elfogadható formában történő kifejezését, annak módját és elfogadását. A pozitív visszajelzések önerősítő, önbizalom erősítő hatása segíti a személyiség kibontakozását. Észreveszik a közös tevékenységekben, hogy társaik különböző egyéniségek, különböző kultúrákat képviselnek, mindenki más – más kulturális környezetet, más - más értéket képvisel.

Az óvónő a csoportjában tudatosan alkalmazza a konfliktus-megelőzés módszereit, például a közös szabályalakítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a pozitív példák megerősítését, a következetességet.

A csoportjában felmerülő konfliktusokat, azok okait felismeri, helyesen értelmezi és hatékonyan kezeli. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.

Megtapasztalják, hogy a problémákat többféle módon lehet megoldani.

Célunk:

- Érzelmi, akaratilag tulajdonságok kialakítása, fejlesztése példaadással és helyzetteremtéssel
- Szokás-és normarendszer megalapozása
- Biztosítjuk a migráns gyermekek számára az önazonosság megőrzését, ápolását
- Tudatos értékközvetítő tevékenység.
- Együttműködés, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása.
- A szülőföldhöz és a családhoz fűződő érzelmi viszony, a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet megalapozása és ápolása
- A társadalomba való beilleszkedést segítő, szociális együttélést segítő értékközvetítés
- A különbözőség, a máság tiszteletére, elfogadására nevelés
- Esélyegyenlőség biztosítása a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, sajátos nevelési igényű, hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint az elhanyagolt gyermekekkel szemben (egyenre szabott pedagógiai eljárások, megfelelő szakember biztosítása).
- A kiemelkedő képességű gyermekek számára – igényeknek megfelelő kibontakoztatás lehetőségének megteremtése.

Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosításából adódó feladataink

- Nyugodt, harmonikus, érzelmi biztonságot adó, elfogadó légkör teremtése.
- Empátia, odafigyelés
- A felnőttek kommunikációja, bánásmódja, viselkedése minta
- A csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, esztétikus berendezése
- Környezetvédelmi magatartás és viselkedés alakítása
- Az élet, az élővilág tiszteletére nevelés
- Erkölcsi normák, ítéletek kinyilvánítása
- A tehetség kibontakoztatása
- Sajátos törődés a sérült, hátrányos helyzetű, lassabban fejlődő, és kiemelkedő képességű gyermekekkel szemben
- Inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadása, annak segítése
- A családdal való együttműködés: családlátogatások szervezése, szülői értekezletek tartása
- Egyeztetett időpontokban fogadó óra, a gyermek fejlődéséről korrekt tájékoztatás
- Társas kapcsolatok formálása, az összetartozás érzésének erősítése
- Tudatos alkalmazása a közösségfejlesztés változatos módszereinek, a játék és más élménygazdag tevékenységek, programok során.
- Páros- és kiscsoportos feladathelyzetek teremtése, kooperatív technikák alkalmazása, az együttműködés erősítése
- A kiemelt figyelmet igénylő, (előfordulás esetén migráns) gyermekek beilleszkedésének segítése

- Tevékenységek során a szükséges képességek, készségek alakítása, a kompetenciák fejlesztése

Sikerkritériumok

- *Ismeri a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát*
- *Képes a többiekhez alkalmazkodni, a másikat elfogadni, jól érzi magát a közösségben, kooperatív*
- *Szereti-, és korának megfelelően védi a természetet, tiszteli az élővilágot, ápolja, gondozza a növényeket, állatokat*
- *Segít a rászorulóknak, a felnőtteket és munkájukat tiszteli*
- *Konfliktushelyzetben törekszik a mindkét fél számára elfogadható megoldásra*
- *Érzelmien, indulatain, korának megfelelően uralkodik*
- *Bátran elmondja a véleményét*
- *Feladattudata kialakulóban van*
- *Szívesen végez megbízatást a közösség érdekében*
- *Nyugodt, kiegyensúlyozott*
- *Szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel egyaránt*
- *Érkezéskor, távozáskor, és óvodán kívüli találkozások alkalmával köszön*
- *Ismeri az udvariassági szabályokat, igyekszik betartani azokat*
- *Felelősségérzete kialakulóban van*
- *Igényes a saját tevékenységével szemben*
- *Türelmes, kitartó*

2.3. A programunk tevékenységformái

2.3.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A szabad játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, amelynek minden nap, visszatérő módon, hosszantartóan és zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek – tagolatlan benyomásait, melyek kívülről hatnak rá – játékában tagolja. Így lesz a játék tájékozódó, pszichikumot-, kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység.

A kisgyermek első játszótársa a szülő, az óvodapedagógus, aki utánozható mintát ad a játéktevékenységre. Később a felnőtt - a szabad játékfolyamat kialakulásával - bevonható segítő, kezdeményező társ, akinek jelenléte segítheti a gyermekek közötti játékapcsolat kialakulását.

A játékhoz megfelelő helyre, és a gyermeki fantáziát megmozgató anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportléghőmérsékletet, helyet, időt, eszközöket és élményt biztosítson a játékhoz: a gyakorló-, szerep-, építő-, konstruáló játékhoz, a barkácsoláshoz, szabályjátékhoz, a dramatizáláshoz és a bábozáshoz.

A játékfolyamatban az óvodapedagógus biztosítja a szabad játék túlsúlyának érvényesülését, és az indirekt irányítás felelősségét.

A játék a napirendben hangsúlyos szerepet foglal el, ez az időbeosztásban is megmutatkozik. Elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, az érzelmi, akarat, szociális társas fejlődéstől. A gyermek a játékában vérmérsékletének, aktuális érzelmi állapotának megfelelően választ tevékenységi formát. A gyermek idegrendszere szabályozza, hogy miből mennyit, újat, vagy ismerttet próbál ki.

Az óvónő indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartással biztosítjuk, hogy a gyermek szabadon valósíthassa meg elképzeléseit, elgondolásait, élményeit, érzelmeit, fantáziáját. A játék stimulálása érdekében megjelenhet a problémafelvetés, az eszközhasználatra tett javaslat, nem konkrét ötletadás, serkentés, segítségnyújtás. Szükség esetén a szabályjáték irányítása lehetséges.

Szabad játék

A játékhoz szükséges nyugodt, bizalmat sugárzó és biztonságot nyújtó légkör fenntartására törekszünk, melyben a gyermek jól érzi magát.

A játék a személyiség kibontakozását segíti, ezért igyekszünk a mozgalmasabb és nyugodtabb, elmélyültebb játékhoz egyaránt a feltételeket megteremteni (mobil bútorok, kuckók).

Az udvaron ugyancsak fontos a szeparáltság, biztosítjuk a különféle játéktevékenységek lehetőségét. Napirendünk lehetővé teszi, hogy gyermekeink „kijátszhassák” magukat.

A játék alapja a gyermeki tapasztalat, amelyben sok közös élmény, a természeti- és társadalmi környezet hatása tükröződik. Alkalmat kell biztosítanunk ahhoz, hogy a gyermek felfedezhesse a dolgoknak, embereknek, szimbólumoknak sajátos törvényszerűségeit.

Biztosítjuk a gyermek számára az önállóságot:

- a játéktevékenység kiválasztásában
- a hely kiválasztásában
- a társak megválasztásában
- az eszközválasztásban
- a játékötlet megvalósításában

Az elmélyült játékot nem zavarjuk meg, hagyunk elegendő időt a játék kibontakozására.

Kezdeményezett játék

A kezdeményezett játék pedagógiai szándékú helyzetteremtés, amikor a gyermekek érdeklődési körének, az egyéni fejlettségnek az ismeretében játéktevékenységet ajánlunk.

Külső hatásra akkor van szükség, amikor a gyermek érdeke ezt megkívánja, a fejlődését segíti elő, és a gyermek azt igényli.

Arra törekszünk, hogy a gyermek megválaszthassa a tevékenységet, lehetőséget adunk arra, hogy a felajánlottat visszautasíthassa. Biztosítjuk a megfelelő légkört, segítjük az önmegvalósítást, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát.

A játék célja, a képességek, kompetenciák fejlesztése, a személyiség kibontakoztatása, érzelmi, akarati tulajdonságok alakítása, beszédképesség fejlődésének lehetősége, valamint a szocializáció, viselkedés, magatartás formálása.

Az óvodapedagógusok feladatai

- Nyugodt légkör megteremtése és fenntartása
- Vidám, barátságos, családias, elfogadó, felszabadult hangulat teremtése
- Esztétikus környezet kialakítása
- Elérhető helyen tárolt játékok biztosítása
- Sokszínű, választható eszközök a barkácsoláshoz, rajzoláshoz, mintázáshoz, festéshez, kézimunkához
- Tapasztalatszerzésre alkalmas eszközök (víz, homok)
- Mobilizálható játéktér
- Tapasztalatszerzés
- Szokásrendszer kialakítása
- Szülők bevonása
- A kreativitás fejlődésének segítése
- A gyermekek közötti kötődés támogatása

Sikerkritériumok

- *Örömmel, önfeledten játszik*
- *Elmélyült, kitartó*
- *Szívesen vállal szerepet*
- *Eljátssza élményeit*
- *Szabályjáték során betartja a szabályokat*
- *Konfliktushelyzetben megoldásra törekszik*
- *Egészséges versenyszellem jellemzi*
- *Egyéni ötlet alapján konstruál, eredeti alkotást hoz létre*
- *Játéka során tanulja különböző módon alakítani, formálni környezetét*

2.3.2. Verselés, mesélés

A mese, és vers az érzelmi biztonság megalapozásának és az anyanyelvi nevelésnek fontos eszköze. A csodákkal teli meseélmények, és a versek játékos mozgásokkal kísérve, zeneiségük, rímeik csengésével és a szavak kifejező erejével érzéki-érzelmi élményt nyújt.

A magyar népköltészet, a népi hagyományok jó alkalmat és alapot szolgáltatnak és kínálnak a mindennapi mondókázásra, verselésre. A mese, a vers a gyermek érzelmi, értelmi, etikai, erkölcsi fejlesztésének a legfőbb segítője. Tájékoztatja a gyermeket a külvilág, és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a megfelelő viselkedésmintákról.

A megfelelő, gondosan kiválasztott mese megfelel a gyermek szemléletmódjának, világképének.

A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása:

Az anyag kiválasztásakor érvényesülni kell a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosságnak. Csak művészeti értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élményt. Előnybe részesítjük a népmeséket, néphagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat. A nagyobb gyermekeket bevezetjük a magyar történelmet feldolgozó mondák világába.

A (2, 5) 3-4 éves gyermekek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és ismert költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik.

A 4-5 éves gyermekek meséi többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, novellisztikus, realiztikus mesék lehetnek. Helyet kaphatnak a magyar klasszikus, és mai magyar írók modern meséi is. A tervezett mondókák anyagát névcúfoló, halandzszerű kiolvasók, népi mondókák alkotják. Szerepelnek a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei, vidám, humoros versek, lírai alkotások. A 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese, vers szeretete. Igénylik, várják a mesét. Arcukon megjelenik az áhítat, ámulat.

Az 5-6-7 (8) éves korban az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus-realistikus meséken át klasszikus tündérmesék, tréfás mesék és műmesék gazdagítják a gyermekek mesetárát. Gyermekeink a meseregényeket, folytatásos történeteket, verses meséket napokon keresztül izgatottan hallgatják.

Versanyagunkat különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal gazdagítjuk. Bátran tervezünk lírai verseket, mert a gyermekek ebben a korban már megérzik a költői képek érzelmet kifejező erejét. A kiválasztott versek, mesék a környezet megszerettetését, a népi hagyományok ápolását, az évszakokban rejlő változások észrevételét erősítik.

Célunk:

- A nyelv szépségének segítségével az önkifejezés megalapozása
- Az irodalom iránti érdeklődés felkeltése

- A magyar kultúra átörökítése
- Szülői szemléletformálás
- Interkulturális nevelés

A (2, 5) 3 – 7 (8) éves gyermek életkorához alkalmazkodó verselés, mesélés

Az óvodába kerülő gyermekek első igazi élményei a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz kapcsolódnak. Az ezekhez kötődő mozgásos játék nagy öröm a gyermek számára, hiszen a felnőtt ölében, teljes biztonságban érzik magukat. Gyakran ismételtetjük az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat. Később alkalmat teremtünk arra, hogy elmondják, elbábozzák kedvenc meséjüket, vagy bármely, általuk kitalált cselekményszöveget.

A napi tevékenység során naponta többször is mondunk – a helyzethez illő mondókát, rövid verset, mesét, kitalált történetet.

Feladataink

- Változatos irodalmi élmények közvetítése
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag (elsősorban népi, illetve műalkotások) kiválasztása
- Mesekuckó, mesélőhely kialakítása
- A mese-vers kifejező közvetítése
- Motiváció az irodalmi anyag befogadására
- Mese és versalkotás önálló létrehozásának ösztönzése
- Bábok, dramatizációs eszközök, meséskönyvek biztosítása

Sikerkritériumok

- *Szívesen hallgat mesét*
- *A mesekezdeményezéseken örömmel részt vesz*
- *Az egyszerűbb mesefordulatokat megjegyzi*
- *A mesét kitartással figyeli*
- *Szereti a verset, a mondókát*
- *A könyvet megbecsüli, vigyáz rá*
- *Mesét, történetet elmond, eljátszik, elbábozik*
- *Elkezdett történetet tovább folytat*
- *Képes önállóan történeteket alkotni*

2.3.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A tevékenység célja: a közös éneklés, az énekes játékok örömeinek megéreztetése. Ezeken keresztül formálódik a gyermek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek olyan zenei élményhez jussanak, ami megalapozza „zenei anyanyelvüket”.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkeltik a gyermek érdeklődését, formálják zenei ízlésüket és fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös éneklés során felfedezik a zene, a mozgás, a közös éneklés örömét. A népdalok, a néptáncok, és népi gyermekjátékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Az éneklés, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok és énekes játékok örömet szereznek, felkeltik a zenei érdeklődést, formálják az ízlést, esztétikai fogékonyságot.

Az énekes népi játékok és az igényesen kiválasztott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a zenei képességek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és a zenei kreativitás alakításában.

A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása közben a gyermekek megérik a nyelv kifejezőerejét, szépségét. A hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle énekes játék megtanulása elősegíti a szókincs bővülését.

A zenehallgatás anyagának megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzeti-etnikai, kisebbségi nevelés esetében a gyermek hovatartozását.

A felnőtt minta utánzásával a mindennapi tevékenykedés része az éneklés és zenélés.

A (2, 5) 3 - 4 éves gyermekekkel ölbeli játékokat -, arc-, kéz-, ujj és lovagoltató játékokat játszunk, mert a szereteteli kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egyik láncszeme a tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény. A legkisebbekkel 4-5 egyszerű hangból álló énekes játékot tanítunk, olyanokat, melyek játékos mozdulatokkal eljátszhatók. Az ünnepek köszöntésére a gyermekek egy-két komponált dalt is megtanulnak.

Hallás-és ritmusérzék fejlesztése:

- Motívum-visszhang
- Magas-mély relációk
- Hangszerek hangja, eltérő zörejhangok
- Egyenletes lüktetés, tempókülönbségek érzékeltetése
- Egyszerűbb táncmozdulatok utánzással történő elsajátítása
- Ütőhangszerek, ritmushangszerek használata
- Ritmusmotívumok (egyszerű beszélt és énekelt)

A 4 - 5 éves gyermekekkel énekelt dalok hangterjedelme, hangkészlete az életkornak megfelelő, a hangkészletben nem lehet fél hang. A negyed és páros nyolcad mellett előfordulhat

negyed szünet és szinkópa. A játékok csoportos jellegűek, körjáték, szerepcsere, sorgyarapító, párválasztó.

Hallás-és ritmusérzék fejlesztése:

- Hallásfejlesztés oktáv és kvint távolságok érzékeltetésével
- Halk és hangos megkülönböztetése –beszéd, ének, taps
- Zenei emlékezet fejlesztése – dallamfelismerés, dallambújtás
- Finomabb zörejek, egymás hangjának felismerése
- Egyenletes járás és tapsolás összhangja
- Gyors-lassú tempótartás
- Táncos jellegű mozdulatok
- Ritmushangszerek használata
- Ritmus és dallam visszatapsolása
- Dallamkitalálás

Az 5-6-7 (8) éves gyermekekkel már nehezebb, pentaton jellegű, dúr hexachord hangkészletű, énekes játékokat is énekelünk, aminek mozgásanyaga is összetettebb. Csigavonalban, hullámvonalban járunk, szerepcserére „épülő”, kapus, hidas, ügyességi és párvjátékokat - énekes játékokat játszunk, egyszerűbb táncmozdulatokat próbálgatunk. A nyolcad, negyed ritmusképeken megjelenhet a szinkópa. A hangkészletben jelen lehet a félhang is. Ösztönözzük a gyermekek mozgásos-, és énekes improvizációs játékait

Hallás-és ritmusérzék fejlesztése:

- Hallásfejlesztés magas-mély dallam térbeli érzékeltetése
- Gyors-lassú és a halk-hangos fogalmak
- Dallamfelismerés kezdő vagy belső motívumról
- Dallamotívum visszaéneklése
- Zörejek és zenei hangok felismerése
- Ritmusfejlesztés – egyenletes lüktetés és ritmus
- Dallam felismerése ritmusról
- Gyors-lassú tempó tartása
- Együtemű mozgás, változatos térformák alakítása
- Tánc közben a zene ritmusa, lüktetése
- Páros tánc összhangja
- Ütőhangszerek használata
- Dallamotívumok hangsúlykiemeléssel
- Saját szövegű dallam kitalálása

Feladataink:

- A felhasznált zenei anyagokat igényesen, életkornak, és az adott csoport képességszintjének megfelelően válogatjuk
- A (2, 5) 3 – 7 (8) éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmakat biztosítjuk
- Ritmusérzék, éneklési készség, és szép mozgás alakítására törekszünk
- Énekléshez, énekes játékokhoz friss levegőt biztosítunk
- Kör-és mozgásos játékokhoz megfelelő helyről gondoskodunk
- Esztétikus eszközöket (hangszer, kellékek) használunk
- A zenei fogékonyságot igényes hangszerjárással biztosítjuk
- Figyelembe vesszük az ének-zene tevékenység lehetséges differenciált szervezeti formáit
- Közvetítjük a mondókák, énekes játékok zenei anyanyelvünk művészi értékeit
- A gyermekek nyelvi képességét mondókákkal, gyermekdalokkal és játékokkal fejlesztjük
- A zenehallgatáshoz olyan műveket válogatunk, melyek felkeltik a gyermekek érdeklődését a „nemes” zene iránt. Élethelyzetekhez kapcsolva tervezzük meg a zenei élmény közvetítést. Zenei repertoárunkban rokon, és más népek dalai, magyar komponált műzene, altatódalok és klasszikus műzene szerepelnek.

Sikerkritériumok

- *Szívesen játszik dalos, énekes játékokat*
- *Egyedül - korához képest - tisztán énekel*
- *Megkülönbözteti a zenei fogalom párokat: halk-hangos, gyors-lassú*
- *Mozgása követi a ritmust*
- *Felismeri néhány hangszer hangját*
- *Szívesen hallgat zenét*
- *Egyszerűbb hangszereket megszólaltat*
- *Ismeri a népszokásokhoz kapcsolódó énekeket, játékokat, rigmusokat*

2.3.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, mintázás a vizuális nevelési lehetőségek megjelenítésének leggyakoribb formája, a gyermek fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé, eközben esztétikai érzékenysége, szép iránti fogékonysága fejlődik. Megismertetjük a gyermekeket a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal.

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

Megfelelő hely, minőségben és mennyiségben elegendő eszköz, alkotáshoz szükséges idő, nyugodt légkör biztosításával teremtjük meg az esztétikai érzéket, a kreatív képességeket fejlesztő, és az alkotás örömét nyújtó foglalatosságokat. Minden csoportszobában állandó helye van az ábrázoló tevékenységeknek. A munkaasztalok közelében helyezzük el a szükséges eszközöket, és a felhasználható anyagokat.

Gyűjtőládába, saját dobozba kerülnek a fantáziát megindító „kincsek - amiből még lehet valami”. Festésnél, agyagozásnál „festőkötényt”, „köpenyt” használunk, hogy védjük gyermekeink ruházatát.

Az elkészült gyermekmunkák kiállításához, tárolásához, megfelelő helyet biztosítunk, lehetőség szerint közösségi rendezvények alkalmával is kiállítjuk azokat.

(2, 5) 3-4 éves korosztály

Arra törekszünk, hogy a legkisebbek játszva ismerkedjenek meg az ábrázolás anyagaival, eszközeivel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel.

Feladatunk az esztétikum iránti érzékenység, és az értékelő képesség kialakítása, a saját alkotásokban, a mű – és népművészeti alkotásokban való együttes gyönyörködés.

A vizuális jellegű tevékenységeket, az ábrázoló jellegű munkákat az építés köré rendeljük - odafigyelve arra, hogy mindezek a foglalatosságok ne különüljenek el élesen egymástól.

Segítjük a gyermekek képalakító készségének megindulását a szórt elrendezéstől, a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésének kialakulását.

A plasztikai alakítás során a gyermekek az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva ismerik meg

Az építőjátékok, a téralakítás során (vár, állatkert stb.) a gyermekek megismerkedhetnek a tárgyak formáival, alakzataival. Fontos, hogy tudjanak beszélni alkotásukról, s örüljenek a létrehozott produktumnak.

4-5 éves korosztály

A szándékos képalakító tevékenységet a gyermekek élményeihez kapcsolódó témákkal és ahhoz illeszkedő technikákkal kezdeményezzük. Tisztában vagyunk azzal, hogy minden gyermek olyan rajzstílust vesz fel, ami sajátosan csak rá jellemző és egyéni módon gazdagítja a csak rá jellemző formanyelvet (ebben segítjük és támogatjuk).

Ösztönözzük, hogy a gyermekek rajzaiban megjelenjen az emberábrázolás, a környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése. Fontos, hogy a gyermekeknek a színekről érzékletes élményei legyenek (színkeverés stb.). Az ábrázolásnál használható eszközök táráat folyamatosan bővítjük (ceruza, kréta, filc- és rostirón, fapálca, különböző vastagságú ecsetek stb.).

Spárga, fonal, textil és termések felhasználásával díszíthetnek és alakíthatnak képeket óvodásaink. Plasztikai munkákat agyagból, plasztilinból, sógyurmából stb. készíthetnek.

Fontosnak tartjuk, hogy óvodásaink képesek legyenek a formák tagolására, és tanuljanak meg játékaikhoz, meséikhez kellékeket, alkalmanként ajándéktárgyakat készíteni. Az építőjátékoknál dobozokat, takarókat stb. is felhasználunk, hogy a gyermekek alkotó fantáziáját, kreativitását mind jobban fejlesszük.

5-6-7 (8) éves korosztály

Segítjük a képi-plasztikai és környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését. Képalakítás során ösztönözzük közös kompozíciók készítését. A technikai megoldásokat tovább gazdagítjuk (batik, kollázs, plakett, dombormű, viaszkaré, lenyomat, makett, márványozás stb.) alkalmazásával. Ösztönözzük a saját élményeken alapuló cselekményes rajztémákat. Az eredeti megoldásokat szín, forma vonatkozásában kiemeljük és értékeljük.

Plasztikai munkák során segítjük, támogatjuk az 1-2 alakos közös kompozíciók készítését.

A gyermekek barkácsoló játékaikat ötletekkel és „anyagokkal” segítjük. A környezetalakító munkákba is (teremrendezés, kerti munka, teremdíszítés) bevonjuk a gyermekeket, engedve, hogy elképzeléseiket megvalósíthassák.

A tevékenység célja:

- A gyermek egyéni fejlettségi szintjének megfelelően, képi, plasztikai, kifejezőképesség biztosítása
- A gyermekben az elemi képalkotási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendelkező képesség kialakítása
- A gyermek élmény-és fantáziavilágának szabad önkifejlesztéséhez a lehetőségek biztosítása
- A helyes ceruza fogás elsajátíttatása

Feladataink:

- A vizuális alkotó-alakító tevékenységhez a feltételek megteremtése
- (2, 5) 3-6-7 (8) éves korban tervezhető tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése
- Párhuzamosan végzett tevékenységek biztosítása
- Az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokások kialakítása – ruha ujjának feltűrése, védőkötény, asztalterítő használata, a kézmosási szokások betartásának figyelemmel kísérése
- Életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő műalkotások bemutatása
- A gyermek rácsodálkoztatása a szépre, esztétikusra
- A gyermeki munkák pozitív értékelése, elfogadása

- Változatos színek használatára ösztönzés
- Eszközök széles skálájának biztosítása
- Rugalmasság az alkotókedv érvényesülésében
- A csoportos ábrázolási kedv támogatása
- Ábrázolási lehetőség megteremtése a szabadban
- A (2, 5) 3-4 évesekkel az ábrázolás megkedveltetése, a rajzolás, festés, mintázás alapjainak elsajátíttatása
- A 4-5 évesekkel a képalkotás, vágás, egyszerűbb fonás, szövés és különféle barkácsolási technikákkal való ismerkedés lehetőségének megteremtése
- Az 5-6-7 (8) éves gyermeknél a képalkotás különböző technikákkal történő megjelenése, (mozaik, kollázs stb.)
- A mintázási kedv fokozása különféle eszközökkel, termékekkel, anyagokkal
- A környezet esztétikus kialakítása, ízlésformálás, környezettudatosságra nevelés megvalósulása

Sikerkritériumok

- *Képalkotásait, plasztikáit egyéni módon jeleníti meg*
- *Színeket, formákat, tapasztalatainak és fantáziájának megfelelően, egyénileg alkalmazza*
- *Szeret és tud együtt tevékenykedni, örömet leli a közös alkotásban*
- *A játékfejlesztéshez, környezetalakításhoz maga is készít ötletes kiegészítőket*
- *Véleménye van az alkotásokról, ezt meg is tudja fogalmazni*
- *Bátran, szívesen használja az ábrázolás eszközeit*
- *Helyesen fogja a ceruzát, ollót, ecsetet*
- *Ismeri a különböző technikákat*
- *Finommotorikus képessége megfelelő*
- *Ábrázolása során kitartó*
- *Igényes környezetére, észreveszi a harmóniát, szívesen díszíti környezetét*
- *Vonalvezetése helyes irányú – balról jobbra haladó*
- *A higiéniai szokásokat ismeri, betartja*

2.3.5. Mozgás

A tevékenység célja a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.

A mozgásfejlesztés a nagymozgástól a finommotorikáig, a pszichomotoros képességek fejlesztéséig széles körűen értelmezhető. Kedvezően befolyásolja az értelmi- és szociális képességek alakulását, segíti a tájékozódást, alkalmazkodóképességet, a személyiség fejlődését.

A torna, a mozgásos játékok, a járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás fejlesztik a gyermekek természetes mozgását.

A friss levegőn és teremben, eszközzel, vagy eszköz nélkül végzett tornának, játékos mozgásnak, és az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

A mozgás történhet szervezeten, vagy spontán, az egyéni-és életkori sajátosságok figyelembevételével.

A mozgásszegény életmód, a tapasztalatok, szülői példa hiányának ellensúlyozása érdekében színesítjük a mozgáslehetőségeket, ösztönözzük a szülőket, megkeresve a szemléletformálás lehetséges módszereit.

A mozgásfejlesztés célja

- A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgásigény kielégítése
- A rendszeres mozgás biztosításával egészséges életvitel megalapozása
- A testi képességek, fizikai erőnlét, állóképesség, ügyesség, gyorsaság növelése
- A mozgáson keresztül az értelmi-és szociális képességek fejlesztése
- Társra való figyelés elsajátítása
- Kialakul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett kis-, és nagymozgás
- Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában, kiegészíti a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását
- Fejleszti a mozgáskultúrát, a térbeli tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntési-és alkalmazkodó képességet valamint az akarati tényezők alakulását

A mozgásfejlesztés területei:

1. Szabad játék – spontán, természetes mozgás

Célja, hogy megőrizzük, ha kell, felkeltsük a mozgáskedvet.

- Elérjük, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének és temperamentumának megfelelő tevékenységet
- Fontos, hogy bátran, örömmel mozogjanak a csoportszobában és az udvaron
- Maguk is szívesen kezdeményezzenek mozgásos játékokat

2. Mindennapos testnevelés

Célja, hogy a gyermekek szívesen, örömmel vegyenek részt benne, váljon a mindennapi mozgás igényné, majd szokássá

További cél, hogy az irányított, tervezett, szervezett foglalkozásokon a mozgáskultúrát fejlesszük.

Alapvetően a játékosságot és játékot alkalmazzuk a testnevelésben. Foglalkozás közben mindig megjelenik játék a feladattól függően eszközként, vagy célként. A gyermek fejlődését akkor segítjük, ha életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységet végeztetünk vele.

A **(2, 5) -3-4 éveseknél** kiemelt feladatunk a nagymozgások fejlesztése, mivel erre a korosztályra a nagy, lendületes, nem kellően koordinált mozgásforma a jellemző. Ezeket kell egyre jobban irányítanunk és precízebben összerendeznünk. A gyerekek megismerkednek a járásokkal és a futásokkal. Kedvelt közlekedési formájuk a csúszás, kúszás, mászás, ezért erre nagy hangsúlyt fektetünk.

Testnevelés foglalkozásokon, a legtermészetesebb módon – játék során - ismerkednek testrészeikkel, és azok funkcióival. Ismerkednek a labdagyakorlatokkal (gurítás, leütés, elkapás, dobás), és sok egyensúlyozó játékkal.

A **4-5 éves** gyerekeknél a nagymozgások ugrásokkal, gurulóátfordulásokkal, pontosabban a szem – kéz, szem – láb koordinációt igénylő játékokkal (felugrások, célba ugrások, dobások) bővülnek. Ebben a korban is a nagymozgások fejlesztésére helyezzünk nagyobb hangsúlyt.

A futásgyakorlatokat bővítjük akadályon át, fel- és lelépéssel, átbújással, tárgyhordozással.

Minél gyakrabban játszanak labdajátékokat, annál jobban tudják a labdát feldobni és elkapni, különböző testhelyzetekben gurítani.

Gyakoroljuk a csúszást, kúszást, mászást talajon és különböző mozgásfejlesztő eszközön. Kiemelt szerepet kap az egyensúlyérzék fejlesztése talajon, vízszintes és rézsútós szereken.

Ebben az életkorban már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése.

Az **5-6-7 (8) éves** gyermekek nagymozgása egyre koordináltabb és precízebb. Nagycsoportban az egyre finomabb, apró mozdulatok elvégzése segíti a nagymozgások tökéletesítését. Hangsúlyt kap ebben a korcsoportban az észlelés, az alaklátás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása.

Megismerik a fokozódó futást, gyorsfutást és a lassú futást. A futógyakorlatokat verseny formájában is gyakorolhatják.

Sorozatugrásokat végeznek különböző magasságú- és távolságú tárgyakon át. Gyakorolják a magas- és távolugrást.

Labdagyakorlatokat végeznek járás és futás közben. Egy – és kétkezes alsó- és felsődobással célba dobznak. Párokban is végzünk labdagyakorlatokat.

Ismételjük játékos módon a talajtorna elemeit: gurulóátfordulást, a test hossztengelye körüli gurulást, a kézenállás előgyakorlatát.

Egyensúlyozunk padon járással, fej-, kar-, lábmozgásokkal összekötve. A csoportok fejlettségéhez mérten egyre több eszközt használunk.

Új feladatként jelentkezik a finommotorika fejlesztése, amelyet természetes módon, a szerek különböző fogásával, a kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal lehet erősíteni.

Szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében

A gyermekek szabad mozgását a délelőtti- és délutáni udvari játék, és séta során biztosítjuk.

A mindennapos testnevelést naponta szervezzük meg kötött formában, csoportonként különböző, életkortól, fejlettségtől függő időkerettel, lehetőség szerint a szabadban. Időtartamuk 20 – 30 perc.

Az utánzáson alapuló mozgás anyagát játékos elemekből építjük fel.

Feladataink

- A mozgást beépítjük a mindennapi életbe
- Barátságos, mozgásra készítő környezetet biztosítunk
- Az udvaron és a csoportszobában megteremtjük a feltételeket
- A figyelemfelhívó eszközök kiválasztását a gyermekek életkorához és egyéni fejlettségükhöz igazítjuk
- Kialakítjuk a mozgástevékenységhez kapcsolódó szabályokat – a balesetek megelőzése érdekében
- A mindennapos mozgásfejlesztés anyagát körültekintéssel, a gyermekek fejlettségét, az egyéni igényeket és a csoport aktuális állapotát figyelembe véve tervezzük
- A mozgásfejlesztés az időjárástól függően tiszta, jó levegőn történik
- Szükség esetén igénybe vesszük a dajka segítségét
- Odafigyelünk az optimális terhelésre
- A minden napos testnevelés során biztosítjuk a folyamatos mozgás lehetőségét és a várakozási idő kiiktatását
- Változatos mozgásos játékokat játszunk
- Odafigyelünk a megfelelő, egészséges öltözködésre
- Betartjuk a fokozatosság és rendszeresség elvét
- Változatos eszközök és a szabad mozgás biztosításával érjük el, hogy a gyermek számára a mozgás örömet jelentsen
- Elegendő időt biztosítunk a gondozási feladatok elvégzésére
- Évente egyszer a nagyobbakkal mozgásos versenyprogramon veszünk részt (ovi olimpia)

Sikerkritériumok

- *Igényli a mindennapos mozgást*
- *Szeret futni, kitartó a mozgásos játékokban*
- *Nagymozgása, egyensúlyérzékelése kialakul*
- *Mozgása összerendezett*
- *Ismeri az irányokat, térben tájékozódik*
- *Betartja a szabályokat a verseny-és ügyességi játékok során*
- *Ismeri a saját testét, testrészeit megnevezi*
- *Téri tájékozódása kialakult*
- *Alkalmazza jobb-bal kifejezéseket*
- *Szívesen játszik labdajátékot*
- *Érdeklődik egy-egy sportág iránt*
- *Fizikai erőnléte, állóképessége korának megfelelő*
- *Tud társához alkalmazkodni*
- *Ismeri és betartja a csapatjáték szabályait*
- *Tud egészséges versenyszellemben küzdeni*

2.3.6. A külső világ tevékeny megismerése

Alapfogalmak

Külső, természeti környezet: természet, víz, levegő, növények, állatok, talaj

Külső, ember alkotta, épített környezet: épületek, műemlékek, tárgykultúra, környezetvédelem hulladékkezelés, emberi kapcsolatok

Életformára, környezettudatos szemléletmódra nevelni már óvodás korban szükséges, hiszen ez csak a mindennapi élettel, a tapasztalatok szerzésével alakul ki. Élményeken, tapasztalatokon keresztül alapozzuk meg a környezetéért, a természetért munkálkodó szokások rendszerét.

A környezet átfogó ismerete lehetőséget ad egyetemes és nemzeti kultúránk, néphagyományaink értékeinek közvetítésére. Az óvodapedagógus érdeklődésével, lelkesedésével, empátiával, pozitív példával járul hozzá ahhoz, hogy a gyermekek megszeretik környezetüket, szülőföldjüket, a helyi hagyományokat illetve néphagyományokat, védik, ragaszkodnak hozzá, eligazodnak, „otthon vannak” benne. Így erősítjük a közösséghez tartozás élményét.

A külső világ tevékeny megismerését az aktuális évszakok, napszakok, események, ünnepek, „történetek” határozzák meg.

Óvodáink természet közeli környezetben számtalan lehetőséget teremtenek a természet és az épített környezet megismerésére, a környezettel történő harmóniában élésre. Nagy fontosságot tulajdonítunk a környezettudatos gondolkodás, a megfelelő viselkedésminták és magatartásmódok kialakítására, elmélyítésére.

Saját helyünk megismerése a világban, önmagunk elfogadása, a másság megismerése és elfogadása, a gyermeki tudat formálása kiemelt jelentőségű.

Célunk:

A természeti- és társadalmi környezet megismerésével tapasztalatokhoz kívánjuk juttatni a gyermeket, készségeket, képességeket alakítunk ki. Arra neveljük őket, hogy a környezettel harmóniában éljenek, környezettudatos felnőttekké váljanak, aki odafigyel környezetére, ügyel a fenntarthatóságra.

Feladataink

- Megalapozzuk a természetet óvó ember környezettudatos viselkedését
- Élményekre, tapasztalatokra, spontán érdeklődésre, gyermeki kíváncsiságra építve, megismerési vágyra támaszkodva új ismereteket nyújtunk
- A meglévő ismereteket elmélyítjük, rendszerezzük
- A módszerek és eszközök megválasztását a gyermekek életkori sajátosságaihoz, tapasztalataihoz igazítjuk
- Biztosítjuk a tevékenység szervezeti formáit
- Megláttatjuk az ok-okozati összefüggéseket
- Megismertetjük a környezetvédelem alapjait, észrevetjük a természet romlásának, a pusztulásnak jellemző példáit
- Megalapozzuk a környezetbarát szokásokat – takarékoskodás a vízzel (csapok elzárása használat után), árammal (villany lekapcsolása), papírral
- Megalapozzuk a hulladékkezeléssel való ismerkedést – szelektív gyűjtés megismertetése
- Biztosítjuk az ismeretek sokszínű gyakorlását
- Lehetőség szerint természetsarkot alakítunk ki, a növénygondozáshoz a feltételeket megteremtjük
- Növények, állatok gondozásával kapcsolatos ismereteket nyújtunk
- Kirándulásokat, természetjárásokat szervezünk a gyermekek életkorának megfelelő távolságra, ahol tapasztalatokat szereztetünk az élővilágról, életközösségekről
- Megismertetjük a gyermekeket óvodánk közvetlen környezetével, a hellyel, ahol élünk
- Kirándulásokon gyűjtőmunkát végzünk – kavicsokat, lehullott terméseket, tollat, üres csigaházat, fakérget stb. gyűjtünk
- Megismertetjük az elemi közlekedési szabályokat
- Matematikai tartalmú tapasztalatokat szereztetünk, szorgalmazzuk, hogy azokat a gyermek, különböző tevékenységekben alkalmazza
- Játékos módon fejlesztjük a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, és téri viszonyok felismerését, alakítjuk ítélőképességüket, fejlesztjük sík-, és térbeli, valamint mennyiségszemléletüket
- A gondolatokat, problémákat pontosan, egyértelműen közvetítjük

- A térbeli viszonyokat, irányokat megnevezzük, pontosítjuk
- A számfogalmat előkészítjük, megalapozzuk
- Felfedeztetjük a rész-egész viszonyát, sorba rendezünk, játékos szituációban méréseket végzünk
- Ösztönözzük gyermekeinket az önálló véleményalkotásra

Sikerkritériumok

- *Tudja saját-, és szülei nevét, lakcímét, tudja, hogy szülei mivel foglalkoznak*
- *Ismeri óvodája nevét és közvetlen környezetét*
- *Különbséget tesz az évszakok között*
- *Ismeri a növények és állatok gyűjtőfogalmához tartozó növényeket, állatokat – elsősorban a környezetében élőket*
- *Tisztában van a növények és állatok gondozásához szükséges alapvető feladatokkal*
- *Ismeri és betartja a közlekedési szabályokat, felismeri, megnevezi a közlekedési eszközöket*
- *Kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szabályok, amelyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek*
- *Szívesen vesz részt kiránduláson, alkalmanként kiállításon, rendezvényen*
- *Megtapasztalja a körülötte lévő világ mennyiségi, formai, kiterjedéssel összefüggéseit, érdeklődik irántuk*
- *A matematikai „helyzetekben” részt vesz, a logikai és matematikai szabályjátékokat megismeri, alkalmazza*
- *Problémamegoldó képessége életkorának megfelelően jó*
- *Logikai következtetése megfelel életkorának*
- *Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb stb.*
- *Ismeri az irányokat, helyesen használja a névutókat*
- *Felismeri, azonosítja az alapvető formákat (kör, négyzet, téglalap), és mértani testeket (kocka, gömb, téglatest)*
- *Képes részekből egészet kirakni*
- *Van tapasztalata a szimmetriáról*
- *Felismeri a sorba rendezés logikáját*
- *Azonosságokat, különbözőségeket felismer*

2.3.7. Munka jellegű tevékenységek

A munkajellegű, játékos tevékenység a játékkal és cselekvő tanulással azonos, a személyiségfejlesztés fontos eszköze. Ezek a munkajellegű tevékenységek az önkiszolgálás, segítség a felnőtteknek, önállóan végzett megbízások, csoporttal végzett együttes munka, naposi munka, növény-és állatgondozás.

A gyermekmunka jellegű tevékenysége önkéntes, örömmel, szívesen végzett játékos, aktív tevékenység. A tapasztalatszerzésnek, a környezet megismerésének fontos lehetősége, a szükséges attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok (mint pl.: kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) fejlesztése. A közösségi kapcsolatok, a köteleességteljesítés alakításának eszköze, saját és mások elismerésének egyik formája.

A gyermeki munka tevékenységekben megvalósuló tanulás, spontán és szervezett tevékenység. Az állandó megerősítés a munkához való pozitív viszonyt alakítja ki. Tudatos pedagógiai előkészítést, a gyermekkel való együttműködést, és folyamatos pozitív értékelést igényel.

Célunk a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek fejlesztése:

- Sajátítsák el az eszközök használatát
- Alakuljon ki összpontosítási képességük és munkaszervezési készségük
- Alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
- Erősödjön felelősségérzetük, feladattudatuk

Feladataink:

- Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása.
- Megfelelő eszközök kiválasztása (célszerű méretben és anyagban), hozzáférésük biztosítása
- Munkalehetőség szervezése, megfelelő hely és idő biztosítása, a munkafajták, és azok fokozatos bevezetése
- A munkajellegű feladatok jutalmazásként történő megjelenése
- Növények gondozása, állatokról való gondoskodás megismertetése.
- Kerti munkák szervezése

Önkiszolgálás:

- *A testápolási teendőket önállóan elvégzi*
- *Önállóan öltözködik: ruhát begombol, a cipőjét megkötí*
- *Étkezésnél az evőeszközöket rendeltetésnek megfelelő használja*

Alkalomszerű munka:

- *Pontosan megérti, mit várunk el tőle, azt önállóan teljesíti*
- *Bonyolultabb feladatot örömmel elvégez, a szervezésben önálló*
- *Időnként olyan megbízatásokat is elvégez, amelyek otthoni előkészületet igényelnek*

Közösségért végzett munka:

- *Munkavállalásnál megjelenik helyes önértékelése, önbizalma*
- *A naposi feladatot önállóan, pontosan végzi*
- *Terítésnél ügyel az eszközök esztétikus elhelyezésére*
- *Szívesen vállal felelősi munkát*
- *A környezet rendjét megőrzi, segít a csoportszoba, az udvar, az óvoda környezetének tisztántartásában*
- *Vigyáz a csoport játékaival, tornaszerekre, az udvar felszerelésére*
- *Kialakul felelősségérzete, feladattudata és kitartása*

Környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munka:

- *A szemetet szelektíven (papír) helyezi el a gyűjtőben*
- *Szívesen segít a falevelek összeszedésében*
- *A növényekre vigyáz, szívesen ápolja, gondozza*

2.3.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését segíti elő. A tanulás sok mozgással és játékkal alakítható. Szerepet kap az ismeretszerzés, de célunk elsősorban az attitűdök erősítése, készségek, képességek és alapvető kompetenciák fejlesztése.

Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítja a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtat előzetes tervein. Épít a gyermekek szükségleteire, kíváncsiságára, igyekszik fenntartani érdeklődésüket. Felismeri a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál számukra.

Kihasználja a tevékenységekben/játékokban rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés gyakorlására. Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.

Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet teremt, például a csoportszoba elrendezésével. A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítja a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét. A gyermekekben igyekszik felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömet. Ennek érdekében indokolt esetben használja az IKT-eszközöket is.

Az önálló tapasztalatszerzéshez - a játékhoz és egyéb tevékenységekhez - az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő eszközöket biztosít.

A rendelkezésére álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket, kritikusan, a kitűzött céloknak megfelelően alkalmazza.

A fogalomhasználata a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodik, pozitív példát mutat.

Pedagógiai munka során épít a gyermekek más forrásokból szerzett, hozott tudására, otthoni tapasztalataira.

A tanulás során - a gyermek aktivitására, az érzékszervek foglalkoztatására, a tevékenykedésre építve - a tapasztalás és felfedezés lehetőségét biztosítjuk.

A tanulás lehetséges formái:

- Az utánzás, minta és modellkövetés, viselkedéstanulás, szokások alakítása
- Játékos és spontán tapasztalatszerzés
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Cselekvéses tanulás
- Óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- Gyakorlati probléma és feladatmegoldás
- Óvónő által kezdeményezett foglalkozáson megvalósuló tanulás

Feladataink

- Komplexitás elvének, a pedagógiai folyamat minden lényeges elemének figyelembevétele: a tartalom, a gyermekek előzetes tudása, motiváltsága, életkori sajátosságai, a nevelési környezet lehetőségei, korlátai stb.
- Tudatos tervezés: a tevékenység céljainak megfelelő módszerek, eszközök, szervezési módok.
- Többféle módszertani megoldásban való gondolkodás, ezek rugalmas alkalmazása, az adott helyzetnek megfelelően.
- A gyermeki tevékenység, cél(ok)nak megfelelő, logikus felépítése.
- A gyermeki tevékenykedtetés, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamat szem előtt tartása.
- Tudatos törekvés a gyermekek motiválására, aktivizálására.
- Pedagógiai tervek felülvizsgálata a megvalósítás eredményességének függvényében.
- A gyermek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése
- Cselekvő aktivitásra épülő tapasztalás lehetőségének biztosítása
- Szokások, szokásrendszer alakítása
- Elsősorban differenciáló, egyéni-, vagy mikrocsoportos, illetve kooperatív technikákat alkalmazunk
- A tevékenységekben megvalósuló tanulást segítő módszerek alkalmazása
- Az egyéni fejlettségmérő lapokon rögzített mérési és értékelési eredmények felhasználása Az egyéni fejlődési ütem figyelembevétele a tevékenységek során

- A pedagógiai munka során a PDCA-ciklus (tervezés-cselekvés-ellenőrzés-beavatkozás) nyomon követése
- Ismeretátadás lehetőségeinek megteremtése
- Az óvodában alkalmazható digitális eszközök (CD-lejátszó, projektor, fényképezőgép, számítógép, stb...) célszerű használata.
- Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket. Tegye lehetővé a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.
- Alkalmazza a differenciálás elvét.
- Munkájában a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezeli.
- A gyermekek személyiségét nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléli.
- A gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájuk kibontakoztatására törekszik
- Felismeri a gyermek személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani - esetlegesen a megfelelő szakembertől segítséget kérni.
- Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.
- A gyermek személyiségének kibontakoztatása pozitív értékeléssel
- Csoportos tevékenységek esetén is figyel az egyéni szükségletekre, és a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazására.
- A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- Tehetséges gyermekek fejlesztése (amelyek intellektuális képességekben, viselkedési jegyekben és speciális képességekben nyilvánulnak meg)
- Részképesség lemaradás időbeni kiszűrése, megfelelő szakemberhez fordulás

Ellenőrzés, értékelés

A gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni képességeinek figyelembevételével tudatosan választja meg a leginkább megfelelő értékelés, ellenőrzés módszereit, eszközeit, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre.

Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak, melyekkel a gyermekek fejlődését segíti.

A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemzi-értékeli, és belőlük kiindulva a fejlesztésre vonatkozó tervet elkészíti:

- pozitív megerősítés
- dicséret
- metakommunikációs eszközök, stb...
- önellenőrzésre és önértékelésre alkalmas helyzeteket teremtése, eszközök biztosítása

Sikerkritériumok:

- *Érdeklődik, bátran kérdez*
- *Szívesen vesz részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett irányított tevékenységben, játékban*
- *Szükséges kompetenciái korának megfelelően fejlettek*
- *A tehetséges gyermek megtalálja a képességének megfelelő tevékenységet*
- *A részképeség-, és tanulási zavarral küzdő gyermek időben segítséget kap*

2.4. Az óvoda hagyományos ünnepei

A tevékenység kerete

A tevékenység kerete az évszakok változásaihoz, az ünnepekhez kapcsolódó tevékenységekhez illeszkedve hűen tükrözi óvodánk sajátosságait, egyéni arculatát. Ezek a sajátosságok mutatkoznak meg a hagyományok ápolásában, a közös tevékenységekben, a természettel való szoros kapcsolat kialakításában, a néphagyományőrzésben. Egyedivé, sajátossá teszik az intézményeket, erősítik a „mi óvodánk” érzését.

Ősz

- Lehetőség szerint részt veszünk a betakarításban, gyűjtögetjük az őszi kincseit
- Megfigyeljük az állatok viselkedését
- Megteremtjük az évszakhoz kapcsolódó mese, vers, zenei alkotások megismerésének lehetőségét
- Őszbúcsúztató
- Mihály napi vásár Ikrényben
- Népi kismesterségek hete Ikrényben
- Egészség hét
- Márton napi hagyományok Börcsön és Ikrényben
- Szüreti mulatság Ikrényben

Tél

- Téli, havas játékokat játszunk
- Óvodásaink megismerkednek az advent jelképeivel
- Adventi barkács délutánt tartunk
- Dallal, verssel, mesével várjuk a Mikulást
- Luca napi játékokkal ismertetjük a gyerekeket
- Betlehemezünk

- Karácsonyra mézeskalácssütéssel, ajándékkal készülünk
- Ikrényben, Börcsön és Abdán karácsony váró ünnepséget tartunk
- Feldíszítjük az óvodát – karácsonyi hangulatot teremtünk
- Az ünnepkörhöz kapcsolódó mesékkel, versekkel, dalokkal ismertetjük meg gyermekeinket
- Téli egészségnapot tartunk Börcsön és Abdán
- Farsang (Vízkeresztől Hamvazószerdáig)
- Különféle technikával álarcokat, jelmezeket készítünk
- Táncsal, versenyjátékokkal, farsangi ételekkel, vidám játékokkal búcsúztatjuk a telet
- Ki-Mit-Tud?- óvodánként előselejtezővel, döntő Abdán, mindhárom óvoda részvételével
- Börcsön „kiszézással”, Abdán és Ikrényben „zöldágazással””ébresztjük” a tavaszt

Tavaszi- Nyár

- Március 15.-i megemlékezés mesével, verssel, dallal
- Gergely-járás (iskolásokkal)
- Húsvét - hagyományokkal, húsvéti jelképekkel ismerkedünk (az első nap-éj egyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)
- Magokat ültetünk, hajtatunk
- Májusfát díszítünk
- Rigmusokat, verseket, tavaszhívogatókat ismertetünk meg a gyermekekkel
- Sétákat, kirándulásokat teszünk
- Egészség- és sporthetet szervezünk
- Ovi-olimpián veszünk részt
- Anyák napja: ünnepi köszöntővel, verssel, dallal, tánccal, ajándékkal kedveskedünk az édesanyáknak
- Gyermeknapot szervezünk
- Évzárókkal és családi programokkal zárjuk az évet

Családdal közös programok, ünnepek

Az óvoda a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés, melynek formái:

- Személyes kapcsolatok
- Szülői értekezlet
- Családlátogatás
- Rendezvények
- Fogadó óra
- Nyílt nap
- „Nagyi-nap”
- Családi nap

A közös programok, ünnepek hagyományai

Az ünnepek kiemelkednek a hétköznapiakból, színesítik, élénkítik a gyermekek életét. Az ünnepek célja a családdal történő kapcsolat kialakítása, elmélyítése, szokás-, és értékrendünk megismertetése, szemléletformálása.

Családi napok

- Egészség hét szülőkkel közös programjai
- Őszbúcsúztató családi délután
- Az ikrényi és a börcsi óvodában Márton napi lámpás felvonulás
- Ünnepi barkács délutánok
- Betlehemezés
- Óvodai karácsony
- Farsang
- Családi nap
- Sportnap
- Gyermeknap
- Évzárók

Az óvodapedagógusok figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, és az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatát, azaz a családhoz illesztett megoldásokat.

Nyílt nap

Célja: a szülőnek lehetőséget biztosítani napi óvodai életbe betekinteni. A szülők benyomást szereznek gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítéséről.

Átéltetik a szabad játék hatását, a gyermekek kompetenciáinak fejlődését. A nyílt nap időpontjáról legalább két héttel korábban tájékoztatást adunk.

Fogadóóra

Célja a szülők tájékoztatása gyermekük egyéni fejlettségéről. Megtartását személyre szólóan, időpont egyeztetéssel végezzük. A fogadóórát az óvónő és a szülő egyaránt kezdeményezheti, arra mindig fel kell készülni.

Szülői értekezlet

Célja a szülők tájékoztatása a csoportot érintő kérdésekről, a programokról, az esetleges problémákról.

Fontos elvárás, hogy az óvónőknek meg kell hallgatniuk a szülők kéréseit, véleményét és javaslatait.

A szülői értekezlet időpontjáról a faliújságon legalább egy héttel előbb tájékoztatást adunk.

Családlátogatás

Célja, hogy az óvónők megismerjék a gyermek közvetlen környezetét, felmérje a helyét a családban, tapasztalatot szerezzen a szülők nevelési elveiről, szokásairól. Beilleszkedési nehézség, nevelési gondok, magatartás probléma stb. esetén szükség szerint végezzük, ha kell megismételjük.

A családlátogatásra csak szülővel történő egyeztetés után kerülhet sor.

3. A tehetséggondozás

Az óvodás gyerekeknél tehetségigérettről, tehetségre irányuló hajlamról beszélhetünk. A gyerekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, iskola, társak) által fejlődnek képességgé, esetleg tehetséggé. Óvodánk kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel segíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei. Korán megmutatkoznak a művészi és pszicho-motoros képességek (testi ügyesség, kézügyesség), zenei képességek (hallás, ritmusérzék), rajzkészség. A rajzkészségnél fontos figyelni azt, hogy mit ábrázol, mennyire lép túl a megszokott sémákon a rajz, a színek formák alkalmazása milyen, s hogy mennyire érzélem gazdag, kifejező az ábrázolás. Óvodáskorban megmutatkoznak a kiemelkedő szociális, esetleg vezető képességek is (pl. empátia, szervező képesség, döntéshozói képesség)

Tehetséges gyermek felismerése

A viselkedéssjegyek megfigyelésével tetten érhető a tehetség.

- pozitív viselkedéssjellezők: gyorsan tanul, elvont dolgok iránt érdeklődik, kreatív, elmélyült, érdeklődő, kritikus
- negatív viselkedéssjellezők: erős kritikai érzékű, energikus, megszállott, néha nehezen találja meg a hangot társaival, egyenlőtlen fejlődés jellemzi

Sok kiváló képességű gyermek harmonikusan fejlődik, de gyakori, hogy a kiváló képességű gyermek egyéb területeken – pszicho-motoros, érzelmi-szociális téren – lemaradást mutat.

- pszicho-motoros lemaradás, célszerű a számára olyan feladatokat adni, ahol finomodhat a mozgása, javulhat egyensúlyérzéke.
- érzelmi-szociális lemaradás: pl. nehezen alkalmazkodik társaihoz.

A tehetséges gyermek jellemzői:

- átlag feletti általános képességek (pl. jó memória, fejlett anyanyelvi képesség stb.)

- átlagot meghaladó speciális képességek (nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuális-téri, testi-mozgásos, szociális)
- kreativitás (pl. eredetiség, rugalmasság, probléma iránti érzékenység)
- feladat iránti elkötelezettség (pl. érdeklődés, versenyszellem, kitartás, emocionális stabilitás), azaz a hajtóerő, motiváció

Tehetséges az a gyermek, aki a kiváló adottságai alapján magas szintű teljesítményre képes valamilyen tevékenységterületen. Az óvodai tehetséggondozás első lépése, a tehetség azonosítása, felismerése. Az óvodai tehetséggondozásban a legfontosabb feladat az elfogadó légkör, tág cselekvési szabadság, gazdag tapasztalásokra lehetőség biztosítása, a gyermek egész személyiségének harmonikus kibontása.

Az óvodai tehetségfejlesztés célja:

- fejlesszük a tehetséges gyermek erős oldalát, differenciált feladatokkal, játékokkal, mélyítsük el tudását
- erősítsük a gyermek esetlegesen gyenge területeit, amelyek megnehezítik vagy megakadályozzák a tehetség fejlődését.
- pihenés, relaxáció lehetőségének megteremtése

A tehetséges gyermek is gyermek, akinek fontos a kikapcsolódás, játék, sport, pihenés.

A tehetséggondozás útjai:

- differenciálás
- többletismeretek nyújtása

A pedagógus a tehetség kibontakozását segítő tulajdonságai:

- türelem
- rugalmas gondolkodás
- kreativitás
- önbizalom
- következetesség
- empátia
- humorérzék
- a gyermek iránti tisztelet
- érezze kihívásnak a feladatot, amit egy tehetséges gyermek fejlesztése jelent

4. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelése

Az intézmény Alapító Okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő; kiemelt figyelmet igénylő: sajátos nevelési igényű gyermekek, beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő, a tehetséggyanús, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket integráltan neveljük intézményeinkben.

A tehetséggyanús gyermekek fejlesztését a képességeiknek, készségeiknek megfelelően biztosítjuk.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez, fejlesztésükhöz szükséges az illetékes szakértői bizottság által meghatározott szakirányú végzettség (gyógyypedagógus, logopédus foglalkoztatása, speciális nevelési terv, technikai eszközök, szakértői és rehabilitációs bizottságok által meghatározott szolgáltatások igénybe vétele).

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai integrált nevelése:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló (Nkt. 4. § 13. pont):

- a) **különleges bánásmódot igénylő** gyermek, tanuló:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint **hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű** gyermek, tanuló.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló (Nkt. 4. § 25. pont): az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottságszakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló:

az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottnan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai:

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai- orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük.

- A hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával,
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

A habilitáció, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- A fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje,
- korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete
- A gyermek
 - a. életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - b. képességei, kialakult készségei,
 - c. kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
 - d. családi háttere.

Mindezek alapján fejlesztés magában foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt. A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

A habilitáció fő területei:

- Motoros készségek fejlesztése
- A vizuális-, taktilis-, kineztezias, vesztibuláris észlelés fejlesztése
- Beszédfejlesztés, kommunikációs készség fejlesztése
- Önellátás erősítése
- Szociális készségek fejlesztése

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás:

- A szülők tájékoztatása az integrált neveléssel kapcsolatos fő tudnivalókról
- Figyelmet fordítunk a problémák, a sajátos nevelési igény feltárására a nevelési tanácsadó, majd szakértői bizottság bevonásával

- Segítjük a szülőt a szakvélemény megállapításainak értelmezésében
- Helyhiány esetén az óvoda vezetője 8 napon belül jelzi a szakértői és rehabilitációs bizottság felé
- A sajátos nevelési igényű gyermeket nem különítjük el. Az egy csoportban elhelyezhető gyermekek száma 1-2 fő
- Amennyiben az integrált nevelésre javasolt gyermek a megfelelő feltételek biztosításával sem fejlődik a kívánt módon - 3 hónapos megfigyelés után ismételt szakértői vizsgálatot kérünk

Célunk:

- Harmonikus, nyugodt, biztonságot adó légkör biztosítása
- Minden gyermek számára legyen nyilvánvaló a személyiség különbözősége
- A sajátos nevelési igényű gyermek esélyegyenlőségének biztosítása, a fejlődés elősegítése az életminőség javításának segítése

Alapelvünk

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozást kapjon, és állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- A többi gyermekkel együtt, illetve tevékenységükkel párhuzamosan fejlesztjük
- Csak a többiekkel együtt nevelhető gyermekeket integrálunk
- A gyermek mindenképp felett álló érdeke, hogy a lehetséges segítséget megadjuk a képességek fejlesztéséhez, a személyiség kibontakozásához
- Befogadó légkör teremtése, amelyben nincs megkülönböztetés, megfélemlítés, megalázás, emberi méltóság megsértése
- A fejlesztést a szakértői bizottság javaslatára építjük

A fejlesztés legfontosabb területei

- Mozgásfejlesztés
- Manuális készség fejlesztése
- Verbális fejlesztés
- Szociális kompetenciák fejlesztése

Az integrált nevelésből adódó feladataink:

- - figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésnek igényeit
- - külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- - az intézményvezető támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

- - Az SNI gyermekek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus - intézményünk saját gyógypedagógusa és vagy utazó gyógypedagógus, terapeuta segíti.
- - Kellő hangsúlyt fektetünk a gyógypedagógusok, óvodapedagógusok valamint szülők együttműködésére, a folyamatos tanácsadásra, óvodapedagógusaink felkészítésére, valamint az SNI ellátásból adódó sajátos teendők ellátására.
- - Az integráltan fejlesztett gyermekek számára biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumok

- *A sajátos nevelési igényű gyermek szívesen jár óvodába*
- *Megtalálja helyét a közösségben*
- *Szívesen részt vesz a speciális feladatok elvégzésében*
- *Fejlődése folyamatos, megállapítható*
- *A gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető*

5. Az óvoda gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenysége

Gyermekvédelmi feladatok, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

Feladatunk:

A gyermek alapvető szükségletének, érzelmi biztonságának biztosítása. Az óvoda úgy szervezi a környezetet, a környezetben végzett tevékenységet, a személyi és tárgyi feltételeket, hogy azzal minden gyermek számára elősegítse az optimális fejlődési folyamatot.

Elvárások: tolerancia, elfogadás, segítségnyújtás, nyitottság, és következetesség. Figyelembe vesszük a gyermek egyéni képességét, tehetségét, szociokulturális háttérét. Segítjük a tehetség kibontakozását, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, biztosítjuk az önazonosság megőrzését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok védelmét.

Célunk:

A gyermek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése, hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása.

- *Hátrányos helyzetű* az a gyermek, akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt a gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a jegyző megállapította.
- *Halmozottan hátrányos helyzetű* az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője önkéntes nyilatkozata szerint legfeljebb az iskola 8. évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen, és az óvodás, akit tartós nevelésbe vettek.

A gyermek hátrányos helyzetére utaló jelek:

- A család alacsony jövedelemmel rendelkezik
- Szűkös lakáskörülmények, egészségtelen lakhatási feltételek
- A szülők alacsony iskolai végzettsége
- Család hiánya, csonka család
- Deviáns környezet, szocializációs ártalmak
- Beteg vagy korlátozott képességű szülők

Veszélyeztetettség:

Olyan állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését gátolja. Az óvoda vezetője köteles veszélyeztetettség esetén jelzéssel élni a Gyermekjóléti Szolgálatnál, illetve hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, vagy más veszélyeztető ok fennállása esetén.

Veszélyeztetettségre utaló jelek:

- Bántalmazás
- Szülői felügyelet hiánya
- Elhanyagoltság
- Hajléktalanság vagy rendkívül rossz lakáskörülmények
- Pszichés bántalmazás, szexuális zaklatás
- Éhezés
- Indokolatlan hiányzás
- Minimális jövedelmi viszonyok

Feladataink

- Az óvodás gyermek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése
- Szükség szerinti gyakorisággal környezettanulmány végzése
- Hátrányos, halmozottan hátrányos, és veszélyeztetett helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek
- A hátrányos helyzetű gyermek differenciált nevelése
- Dokumentálás
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Szükség szerint családgondozó, védőnő, orvos, nevelési tanácsadó segítségének igénybevétele
- Segélyre történő felterjesztés
- Nyilvántartás vezetése
- Családlátogatás
- Beszámoló készítése
- Térítési díj csökkentéséről tájékoztatás

A főigazgató/tagóvoda igazgató feladatai:

- A feltételek biztosítása a gyermekvédelmi tevékenységhez
- Bizalmon alapuló kapcsolat kiépítése a családokkal
- Megtervezi az éves gyermekvédelmi munkaprogramot, évente beszámolót készít
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvónőkkel
- Kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal
- Konkrét esetben kapcsolatot tart a Szakértői Bizottsággal
- Családlátogatás
- Étkezési kedvezmények meghatározása, dokumentálása
- Óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése:

A hátrányos helyzetű családok gyermekei kognitív fejlődésükben öt éves korukra lényegesen elmaradnak a kedvezőbb körülmények között élő társaiknál. Tudatos óvodapedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy ezeket a hátrányokat óvodai nevelésünk során csökkenteni tudjuk. Kiemelt jelentősége van a szülőkkel történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg. Az együttműködés során az óvodapedagógusoknak és a fejlesztő pedagógusnak – helyzetüknél és képzettségüknél fogva – kiemelt szerepük és felelősségük van. Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeik felismerésére, és a sikerélményre.

A személyre szóló nevelés magában foglalja az önállóságra nevelést, az egyéniségfejlesztést és az én, a személyes tudat kialakulásának, fejlődésének segítségét.

A pedagógusok feladatai:

- a szociális képességek fejlesztése,
- kommunikációs képességek fejlesztése, mint a kommunikáló felek aktivitásának: azaz érzelmi állapotának, magatartásának és viselkedésének aktuális befolyásolási képességének fejlesztése,

- az együttműködés, a vezetés és a versengés képességeinek megalapozása és fejlesztése a segítő együttműködés rendszeres alkalmazásával, a mozgásos és a különböző versenyjátékok gyakorlása során,
- az egészséges és kulturált személyiség fejlesztése
- a reális, a képességeket is figyelembe vevő teljesítményértékelés eredményeként az önértékelési fejlesztése, mint az önbizalom és az önbecsülés,
- az optimális ideig tartó óvodáztatás biztosítása,
- szókincs nyelvi kifejező készség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése,
- az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés,
- egészségtudat kialakítása, táplálkozás,
- differenciálás,
- kooperatív tanulási technikák,
- szülőkkel való partneri együttműködés módszerei,
- a szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés,
- a tanulási képességek megalapozása,
- a tanulás és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése,
- megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció,
- az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása,
- személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel,
- az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése,
- a gyermekek alkotásainak megmutatása,
- gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése,
- a család szokásainak és értékrendjének megismerése, megértése,
- a család erőforrásainak feltárása.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő családok segítségének lehetőségei:

- Tájékoztatás az igénybe vehető segélyekről
- A szülők által ajándékozásra behozott ruháknak, játékoknak az eljuttatása a rászoruló családokhoz

Az óvoda köteles együttműködni az óvoda orvosával, védőnőjével, Gyámügyi Hivatallal, Gyermekjóléti Szolgálatl, szükség esetén civil szervezetekkel (pl: Nagycsaládosok Egyesülete)

Sikerkritériumok:

- *A rászorulóknak időben segítséget kapnak*
- *A szülők bátran fordulnak az óvónőkhöz és a vezetéshez gondjaikkal*
- *Anyagi okok miatt egy gyermek sem marad ki az óvodából*
- *A segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.*

6. Az óvoda kapcsolatai

A nevelés a család joga és kötelessége saját nevelési céljainkat a családi nevelés kiegészítéseként fogalmazzuk meg, ezért a gyermek nevelését a szülővel történő együttneveléssel valósíthatjuk meg. Szükség esetén pótoljuk a lemaradásokat, a családi nevelésben jelentkező hiányokat. Elsődleges a kölcsönös bizalom és tisztelet, ebben kezdeményező szerepet vállalunk.

Kommunikációnkat minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.

A családdal való kapcsolattartás formái

Az óvodapedagógus feladatai

- Bizalmi kapcsolat kiépítése, nevelő partneri viszony
- A házirenddel és az óvoda szokásrendszerével való megismertetés
- Tájékoztatók szervezése
- A szülők igényeinek kéréseinek, felajánlásainak figyelembe vétele
- Rendezvények szervezése
- Szülői munkaközösség munkatervének készítésében együttműködés
- A szülők jogainak érvényesítése

Sikerkritérium:

- *Közös gyermek – és felnőtt programok*
- *Nyílt napokon legalább 80% -os részvétel*
- *Szülői elégedettség mérés 70 %-os megválaszolás*
- *Aktív részvétel az óvoda rendezvényein*
- *A szülők bizalommal fordulnak az óvónőhöz*
- *A szülők azonosulnak az óvoda elveivel*
- *A szülők elégedettek az óvoda működésével*
- *Rendszeres tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről*

A gyermek beilleszkedésének segítése

Különbséget teszünk a családból, bölcsődéből, vagy más nevelési intézményből érkező gyermekek között.

A befogadás megfelelő módja azért nagy jelentőségű, mert befolyásolja a gyermek későbbi közösségi életét, megtapasztalhatja a nyugodt, szeretetteljes légkört, ahol biztonságban van, ahol a fokozatosság elvét alkalmazva a gyermek fokozatosan ismerkedhet a számára addig ismeretlen körülményekkel.

Kapcsolattartás nevelési-oktatási intézményekkel

- Óvodás kor előtt – bölcsőde – leendő kiscsoportos óvónők látogatása, szakmai tapasztalatcserék, óvodahívogató
- Óvodás kor alatt – pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálat, családgondozó, védőnő, orvos – mindhárom intézményben
- Tagóvodák közötti nevelőtestületi értekezletek, szakmai megbeszélések közös programok
- Keressük a kapcsolatot a határon túli magyar nyelvű intézményekkel a szakmai kapcsolattartás érdekében.
- Óvodáskor után - iskola – mindhárom intézményben iskolalátogatás, közös programok, egymás munkájának kölcsönös megismerése

Az intézmény fenntartójával való együttműködés

Abda Község Képviselőtestülete

9151 Abda, Szt. István u. 3. Tel: 96/553-233

Börcs Község Képviselőtestülete

9152 Börcs, Erzsébet tér 4. Tel: 96/553-240

Ikrény Község Képviselőtestülete

9141 Ikrény, Győri u. 66. Tel: 96/542-050

Az óvoda számára előírt dokumentációkat elkészítjük, melyben tájékoztatjuk a fenntartót terveinkről, megvalósult feladatainkról.

Minden évben javaslatot teszünk a következő évre tervezett fejlesztési intézkedésekre. Korrekt tájékoztatással azt kívánjuk biztosítani, hogy reálisan ítéljék meg az óvodában folyó munkát.

A hivatal dolgozóit meghívjuk rendezvényeinkre, kiállításainkra.

Az abdai óvoda a helyi lapban tájékoztatja a község lakóit munkájáról.

A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok

Óvodáink kapcsolatot tartanak azokkal az intézményekkel, amelyek meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

- Az intézményeket támogató alapítványok
- A fenntartó önkormányzat

- Körzeti általános iskolák
- Nyugdíjas klub
- Helyi civil szervezetek
- Helyi önkéntes tűzoltó egyesület

7. A pedagógiai munka dokumentációi

Óvodánk írásos dokumentumai

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Az óvoda Helyi Pedagógiai Programja
- A főigazgató és tagóvoda igazgatók éves pedagógiai munkaterve
- Az óvodák éves munkaterve
- Ütem-, és eseménytervek
- Ellenőrzési ütemtervek
- Az intézmény önértékelési programja
- Csoportlátogatások ütemezése, célja, megfigyelési szempontok, értékelés jegyzőkönyvei
- Szakmai munkaközösségek terve
- Fejlesztőpedagógiai munkaterv
- Egészségnevelés ütemterve – értékelés
- Nevelőtestületi értekezletek, feladat megbeszélések jegyzőkönyvei
- Gyermekvédelmi munka dokumentálása
- Továbbképzési program – Beiskolázási terv
- Szervezeti és Működési Szabályzat – Munkaköri leírások
- Kiküldetési Szabályzat
- Gyakornoki Szabályzat
- Teljesítményértékelés dokumentációja
- Az óvoda költségvetése
- Tűzvédelmi, munkavédelmi dokumentáció
- Környezetvédelmi munka tervezése
- Minőségbiztosítási felelős ütemterve, év végi értékelés
- Év értékelése a fenntartó felé – vezetői
- Fejlesztőmunka írásos anyaga
- Továbbképzési tervek, megvalósítás - juttatások dokumentuma

Gyermekcsoportban végzett munka dokumentációi:

- Éves terv készítése – időkeret: évente

- Gondozási feladatok tervezése - időkeret: fél évre
- Tematikus terv kéthetente
- Óvodai külön foglalkozások munkatervei, értékelése
- Csoportnapló vezetése: megjegyzések, tapasztalatok – folyamatos
- Gyermek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatok dokumentálása – időkeret: félévente
- Szülővel való kapcsolattartás dokumentálása – időkeret: alkalmanként

A gyermekek fejlettségállapotának mérése

Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumai

- Minden gyermek részére helyzetelemző, tényfeltáró feljegyzések, fejlesztési feladatok megjelölése. A (2, 5) 3-7 (8) éves gyermekekkel kapcsolatos családi körülmények, fejlettségi szint rögzítése írásban
- Információs lap – anamnézis felvétele
- Felvételi-és mulasztási napló - pontos adatkezelés, naprakész nyilvántartás

A gyermekkel kapcsolatos dokumentációt, csoportnaplót az óvoda megőrzi a gyermek személyiségi jogainak védelme érdekében

A feljegyzéseket az intézmény nem adhatja át, nem hozhatja nyilvánosságra, nem közölhet belőle részleteket.

Ellenőrzés

Ellenőrizhet az a személy, akit az Ellenőrzési Szabályzat erre feljogosít:

- Óvodapedagógus: saját munkájának, a dajka munkájának értékelése, a csoport fejlődésének ellenőrzése, értékelése
- Főigazgató: óvoda pedagógusait és valamennyi alkalmazottat
- Tagóvoda igazgató: a tagóvoda pedagógusait és alkalmazottjait
- Főigazgató helyettes: dolgozók ellenőrzése - részfeladatokat ellátása során
- Munkaközösség vezető: az óvodapedagógusok munkáját
- BECS csoport vezetője: a programban és az éves tervben megfogalmazottak alapján

Az óvoda vezetője az óvónői feljegyzések alapján és az egyéni tapasztalatok figyelembevételével elkészíti az óvoda minden területére kiterjedő értékelését, és azt beszámoló formájában tanév végén a fenntartóhoz benyújtja.

Az ellenőrzés, értékelés célja a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése.

Területei:

- Dokumentumok ellenőrzése, értékelése
- Nevelőmunka ellenőrzése a hatékonyság növelése érdekében
- Nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése, elemzése, értékelése
- A helyi Pedagógiai Program megvalósulásának ellenőrzése

Az óvoda pedagógiai munkájáért a főigazgató a felelős, az ellenőrzés és értékelés elsősorban az ő feladata.

A főigazgató helyettes, BECS csoportvezető és a szakmai munkaközösség vezető pedagógiai szervezési és működtetési feladatait a Szervezeti és Működési Szabályzat rögzíti.

Fontos az objektív értékelés. A gyakorlati munka elemzése során tiszteletben kell tartani az önálló munkát, figyelembe kell venni a módszertani szabadságot.

A jól végzett munkát pozitív megerősítéssel támogatjuk.

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten történik:

- Gyermek fejlődésének értékelése
- Óvónői gyakorlati munka

A gyermekcsoport fejlődésének értékelése, egyéni megfigyelések, írásos dokumentumok áttekintése után, közös konzultációval történik.

A fejlődési mutatók ismeretében a gyakorlati munka megfigyelése egészíti ki az óvónői, pedagógiai gyakorlat ellenőrzését és értékelését.

Az ellenőrzés, értékelés serkenti az óvónő szakmai megújulásra való törekvését, visszajelzés, kontrollálja a szakmai szintet.

Az ellenőrzés minden tanévben ütemezés szerint történik, amelyet óvoda tanévre szóló pedagógiai működési terve tartalmaz. Év végén összegző értékelés készül.

Az óvodánk minőségfejlesztési programja részletesen tartalmazza a gyermekek megfigyelésének tervét, a feladatok ütemezését, az ellenőrzések rendjét és az értékelést. Melléklete mérőlapokat, regisztrációs teszteket tartalmaz, amely az eredményes pedagógiai munka segédanyaga.

8. A pedagógiai-szakmai munka eredményessége

Óvoda ellenőrzési és értékelési rendszere

A helyi nevelési program ellenőrzése, értékelése

A program sikerét jelenti, ha a sikerkritériumok címszó alatt megfogalmazott célkitűzéseket elérjük.

A program ellenőrzése, értékelése a főigazgató irányításával és minden óvodapedagógus részvételével történik.

- Bevezetés előtt a feltételrendszer vizsgálata
- A bevezetést követő első nevelési év végén átfogó értékelés
- Megfigyelési szempontok: megjelennek-e a nevelő-, fejlesztő tartalmak, a program eredményei, mit mutatnak a szülők, a fenntartó visszajelzései
- Bevezetést követő harmadik év végén vizsgálat a kimenet oldalról

Érvényességi nyilatkozat

Érvényes: 2024.09.01.-től visszavonásig

Felülvizsgálat időpontja: 5 évente

A helyi óvodai nevelési program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

- jogszabályváltozás
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás
- a helyi óvodai nevelési program felülvizsgálatát soron kívül kérheti a nevelőtestület
- a program felülvizsgálata során feltárt hiányosságok miatt

A helyi óvodai nevelési program nyilvánossága:

- minden csoportban
- a főigazgatói irodában
- egy példány a szülői faliújságon a bejáratnál az erre kialakított polcon
- a település, illetve az intézmény honlapján
- a KIR-ben

Legitimációs záradék

A módosításban részt vett az intézmény nevelőtestülete:

Abdai Mézeskalács Körzeti Napközi Otthonos Óvoda nevelőtestülete:

Bakos Mária	
Balogh Eszter	
Bériné Aradi Borbála	
Lázár Barbara	
Németh Attiláné	
Sinkóné Meszlényi Ildikó	
Stumpfel Károlyné	
Szili-Brányi Karolina	

Börcsi Pitypang Napközi otthonos Tagóvoda nevelőtestülete:

Bernád Ágnes	
Kugliné Haszonits Barbara	

Ikrényi Napsugár Napközi Otthonos Tagóvoda nevelőtestülete:

Bukta Zsófia	
Csepin Lilla	
Fodorné Németh Anikó	
Vincze Veronika	
Vincze-Horváth Andrea	

Megismerte:

.....

Dátum

.....

Abdai szülői munkaközösség nevében

.....

Dátum

.....

Börcsi szülői munkaközösség nevében

.....

Dátum

.....

Ikrényi szülői munkaközösség nevében

Készítette:

.....

Dátum

.....

Főigazgató

PH

Jóváhagyta:

.....

Dátum

.....

Fenntartó nevében

PH

Felhasznált irodalom

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és 137/2018.(VII.25) Korm.rendelettel bevezetett módosítások
- Az abdai Mézeskalács Körzeti Napközi Otthonos Egységes Óvoda Bölcsőde Helyi Pedagógiai Programja
- Az ikrényi Napközi Otthonos Óvoda Helyi Nevelési Programja
- A Pitypang Napköziotthonos Óvoda Nevelési Programja: Hétköznapi varázslatok "Óvodai nevelés Freinet - elemekkel
- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel - Szolnok 1998.
- Nagy Jenőné: Munkáltatófüzet az Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel című programhoz
- A Mi dalaink - Tankönyvkiadó Budapest 1978.
- Angela Wilkes Első természetbúvár könyvem - Passage Kiadó
- Dr. Buda Béla Személyiségfejlődés és a nevelés szociopszichológiája - Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest
- Forrai Katalin: Ének az óvodában - EDITIO MUSICA Budapest 1974.
- Kerényi György: Jeles napok dalai - Zeneműkiadó Budapest 1963.
- Eperjesy Barnáné – Zsámboki Károlyné Dr.: Az ősz kincsei - KERABAN Budapest 1993.
- Néphagyományörző Óvodai Program - Gödöllő 1998.
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarck nélkül az iskolában - Alex-typó Budapest 1992.
- Sugárné Dr. Kádár Júlia: A beszédfejlődés útjai - beszédfejlesztés az óvodában - Tankönyvkiadó Budapest 1986.
- Dr. Tóthszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában - FER-CO Kft. Budapest 1994.
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában - Zeneműkiadó Budapest 1982.
- Velünk élő néphagyomány: Hajdú-Bihar Megyei Ped. Intézet Debrecen 1992
- Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével /4 évszak/- Eötvös József Könyvkiadó Budapest 1996.
- Zilahi Józsefné: Mese-vers az óvodában I. II. kötet - Nemzeti T. KBudapest 1996.
- Zilahi Józsefné – Stöckert Károlyné – Dr. Ráczné Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével - Eötvös József Könyvkiadó Budapest 1997.
- Óvodavezetési ismeretek –Raabe - Kiegészítő kötet 2010. április

Bevezető	4
1. Óvodakép	10
1.1. Helyzetkép óvodáinkról.....	11
1.2. Személyi feltételek	13
1.3. Tárgyi feltételek.....	15
1.4. Gyermekkép – Óvodakép	21
2. A program nevelési feladatrendszere	22
2.1. Helyi Pedagógiai Programunk alapelvei és a fejlesztés célja.....	22
2.2. A program tartalmi kerete.....	29
2.2.1. Környezettudatos tapasztalatok megalapozása	29
2.2.2. Egészséges életmód kialakítása – Egészségfejlesztési program	30
2.2.3. Az értelmi, anyanyelvi fejlesztés és nevelés	35
2.2.4. Érzelmi és erkölcsi nevelés, szocializáció biztosítása.....	36
2.3. A programunk tevékenységformái	39
2.3.1. Játék.....	39
2.3.2. Verselés, mesélés	42
2.3.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	44
2.3.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	46
2.3.5. Mozgás	49
2.3.6. A külső világ tevékeny megismerése	53
2.3.7. Munka jellegű tevékenységek	55
2.3.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	57
2.4. Az óvoda hagyományos ünnepei	60
3. A tehetséggondozás.....	63
4. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelése	65
5. Az óvoda gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenysége.....	68
6. Az óvoda kapcsolatai	72
7. A pedagógiai munka dokumentációi.....	74
8. A pedagógiai-szakmai munka eredményessége	76
Érvényességi nyilatkozat.....	78
Legitimációs záradék.....	79
Felhasznált irodalom	80